

KAZALO IMENA I POJMOVA¹

A

- Abed Nego, biblijski lik 153, 195 v. Hebreji u užarenoj peći
- Abraham 58, 153, 193
- Abrahamova žrtva 144, 162, 187, 192, **193**, 194, 379
- Adam, Robert **36**
- Adam i Eva 148, 149, 163, 187, 192, 209, 220, **278**, 283, 284, **296**, 379 v. Praroditeljji
- Adelfija, sarkofag **68**, **153**, **196**, **202**, **278**
- adlocutio* 238, 293
- Adonis, bog 58
- Adrianopol, grad u Trakiji 365
- advent (*adventus*) v. carski advent
- Afad, sirijsko božanstvo 58
- Afrika 31, 47, 114, 158, 219, 319, 388 v. Sjeverna Afrika
- Afrodita, božica v. Venera
Knidska 77, 85, 87 v. Praksitel
- Afrodizijada (grad u Maloj Aziji) 79, 91, 125, 372, 384
- Agamemnon, mikenski kralj 162
- Agnus Dei* 298 v. Jaganjac Božji
- Agripa, terme 75
- aheiropoieta*, čudesna slika 175 v. slika / kulna
- Ahilej, najveći ahejski junak 58, 63, 91, 107, 217, 323, 324, 344, 345, 346, 347, 356, 390, 391, 393
kip 391
na predmetima od srebra **345**, **346** v. srebro
na sarkofazima **107** v. sarkofag
- Aion, božanstvo (genij) vremena 95, **96**, 340
- Akademija (Atena) 19, 56-57, 120, 319 v. filozofija/filozofska škola
- Akvileja (Italija) 120, 185, 219, 276, 333, 338, 359, 371, 388, 393
crkva (bazilika) sv. Teodora, mozaik 185, 337-338, 388, 393
radionica (sarkofazi) 276, 333, 371
- Alarik, vođa Zapadnih Gota 21
- Aleksandar Sever, car (222-235) 31, 58, 128, 139, 153, 169, 196, 198, 203, 217, 225, 344
- Aleksandar Veliki 13, 34, 38, 58, 76, 108, 237, 240, 241, 242, 248, 323, 344, 360, 390
sarkofag 108
- Aleksandrija (Egipat) 19, 31, 42, 46, 58, 65, 66, 71, 83, 129, 158, 315, 359
Serapej (*Serapaeum*) 19, 71, 315 v. Serapis
- Alföldi, Andreas 116, 129, 218, 263, 359, 362, 367
- Alföldy, Géza 25, 117
- Akcij (Actium), mjesto u Grčkoj 93
- Amazonke, mitske žene-ratnice 111
- Ambrozije, biskup, sv. 53, 170, 202, 219, 266-267, 270, 272, 301-302, 304, 312-313, 358, 368, 369, 379, 382
sarkofag 302-303 v. crkva Sv. Ambrozija (San Ambrogio)
sukob oko Oltara Pobjede 53, 313 v. Simah, Kvint Aurelije
sukob oko svjetovne i duhovne vlasti 266-267, 270, 304
- Amfistrat, kipar 73
- amfiteatar 9, 73, 75, 98-101, 104, 130, 309, 316, 317, 360
flavijevski 100, 102, 117 v. Kolosej
- Amijan Marcelin, povjesničar (historiograf) 16, **23**, 31, 35, 37-38,

¹ Kurzivom su označene naznake u bilješkama, a **boldom** u legendama uz ilustracije. Svi navedeni spomenici, ukoliko nije drugačije naznačeno, u Rimu su.

- 40, **41**, 57, 66, 87, 98, 102, 105, 120, 122, 123, 129, 184, **236**, 249-250, **256**, 266, 272, 286, 289, 313, 333, 338, 349-350, 356, 367, 370, 373, 382, 393
- Amon, egipatsko božanstvo 245, 365
- Amonije, filozof neoplatoničar 83
- Amor 106 v. Psiha
- Anadiomena, božica v. Venera
- Anastasis* v. crkva (Uskrsnuća)
- Anastazije, istočnorimski car (491-518) 272
- Ancona, sarkofag Flavija Gorgonija **311**
- Andromaha, Hektorova žena 109
- andeli 64, 186, 190, 197, 288, **321**
 anđeo zaštitnik (*angelus bonus*) 64
 arkandeli 141
- angelologija 64
- antička umjetnost 7, 21, 23-24, 26, 57, 81, 94, 100, 103, 108, 166, 171, 175, 184-185, 195, 198, 201, 204, 209, 214, 217, 262, 269, 281, 308, 315, 321, 330-331, 336-337, 340, 346-347, 356 v. grčka/klasična umjetnost; helenistička umjetnost; rimska umjetnost
- Antigon Seleukid, helenistički kralj 138-139
- Antinoj, Hadrijanov ljubimac 359
- Antioh, helenistički kralj 146
- Antiohija (Sirija) 35, 65, 333, 381, 388, 393
- Antonin Pio, car (138-161) 7, 21, 29-30, 36, 45, 69, 95, 106, 116, 137, 187, 263, 321
 reljefi na bazi stupa 21, 95, **96**
- Antonini, dinastija 29, **30**, 39, 46, 108, 347 v. Hadrijan; Antonin Pio; Marko Aurelije; Komod
 oltar iz Efeza 359
- antoninijan (*antoninianus*), novac 30 v. Karakala
- Antoninijanski ustav v. Karakala
- Antun Pustinjak, sv. 66, 122
- Aosta (Italija) 256, 319
 diptih u katedrali 256
- Apameja (Sirija) 139
- Apeninski poluotok 310
- Apijan, povjesničar 93, 104
- apokrifi 68, 190, 222, 291, 308, 381
- Apolinar, gramatičar 349
- Apolinar, retor 349
- Apolinar, sv. 218 v. crkva (bazilika) Sv. Apolinara (in Classe/Nuovo)
- Apoksiomen (kip šakača) 75, 124, 125 v. Lizip
- Apolodor iz Damaska, Trajanov arhitekt 75
- Apolon, bog 55, 60, 65, 70, 73, 81, 168, 170, 199, 237, 241, **244**, 248, 249, 340, 367
- Apolon Belvederski **81** v. Leohar
- Apolon Kitared 170
 drugi kipovi 73, 170, **244**, 367
 v. Filisk Rođanin; Kalamida; Timarhid
 hram na Palatinu 80, 89
 proročište u Delfima 40, 65, 70-71, 123
 proročište u Klaru 60, 62
 svetište na otoku Delu 340, 344
- Apolonije iz Tijane, filozof i čudotvorac 58, 63, 66, 121, 196-197, **198**, 199, 222, 223 v. filozof
- apostoli (apostolski kolegij) 151, 160, 190, 197, **198**, 223, 231, 250, 254, 298, 300, 302, **309**, 312, 374, 376, 377, 379 v. Ivan, Jakov, Pavao, Petar
 apostolski prvaci (*principes Ecclesiae*) 153, 219, 305, 373, 390 v. Pavao; Petar
 apostolska teologija 288-292, 305 v. Petar
 iscjelitelji / čudotvorci 197
- apoteoza 95, **96**, 105, 112, 129, 393
- Apulej, pisac i filozof/čarobnjak 85, 102, 126, 196

- Ara Pacis* (Oltar Mira) v. August
Ara Pietatis (Oltar Pobožnosti) v. Tiberije
 Arelije, slikar 75
 Areobind, istočnorimski konzul **101** v. diptih/konzularni
 Arijadna, kći kretskoga kralja Minosa **80**, 106, 132, 167, 176
 na predmetima od srebra 342, 343
 na sarkofazima 194, 216, 222, 342
 Aristotel, filozof 176
 Arkadije, istočnorimski car (383-408) 268, 269, 330, 386
 trijumfalni stup u Konstantinopolu 369 v. Teodozije II.
 Arles (Francuska) 220, 276, 300-301, 348, 366, 371, 373
 katedrala St. Trophime, sarkofag 373
 radionice (sarkofaga) 276
 Armenija 93
 Arnufis, egipatski čarobnjak 58, 196
 Artemida, božica 58 v. Dijana hram 58
 pladanj 389
 oltar u Efezu 197
 Asklepije, bog ozdravitelj 170, 173, 198, 208, 215, 322, 384
 kip 208, 384
 svetište u Rimu 322
 Asterije, biskup iz Amazije 164-166, 213, 217, 253, 377
 opis slike s prikazom mučeništva sv. Eufemije 164-166
 Ašdod, biblijsko mjesto 145
 Atanzije, sv., aleksandrijski biskup 122, 270, 367, 368
 Atargatis, sirijsko božanstvo 58
 ateisti 56, 270
 Atena, božica **315**, 343, 390 v. Minerva
 Atena, grad 19, 46, 57, **80**, 102, 120, 123, 126, 127, 319, 346, 391
 Atis, frigijsko božanstvo, Kibelin pratitelj 216, 340 v. Kibela
 August (Oktavijan), car (31 pr.Kr.-14 n.Kr.) 13, 19, 21, 31, 35, 38-39, 48, 50, 53, 73, 75, 80, 88-89, 93, 97, **108**, 119, 122, 125, 126, 127, 129, 132, 181, 234-236, 239-240, 242, 248, 250, 273, 285, 289, 321, 324, 359, 360, 363, 367, 372
 forum 88
 kipovi/kip Prima Porta 88, 97, 251, **289**
 mauzolej 132
 Oltar Mira (*Ara Pacis*) 48, 88, 129, 234, 236
 portret 87, 243, 360, 363
 slavluk 240
 Augustin, sv. 8, 14, 17, 20, 25, 29, 35, 51-52, 62, 67, 71, 102, 118, 119, 121, 122, 123, 125, 126, 164, 197, 201, 213, 219, 221, 286, 288, 297, 312, 356, 377, 394
 Aurelijan, car (270-275) 39, **61**, 97, 101, 234 v. Nepobjedivo Sunce
 Aurelijan, Tit Aurelije, nadgrobnni mozaik 276 v. mozaik/nadgrobnni; Salona
 Aurelije, Marko v. Marko Aurelije
 Aurelije Viktor, povjesničar 16, 31, 33, 36, 39, 98, 129, 273, 365, 370
 Aureliji, rimska obitelj, grobnica (hipogej) **160**, 161, 175, **198**, 216, 223, 303
 aureola 41, 141-142, 266, 300, 330, 354, 368 v. svetokrug
 Auzonije, galo-rimski pjesnik i političar 20, 35, 41, 273, 337, 349
 Aventin, rimski brežuljak 102, 384
 Azija 47, 108 v. Mala Azija
- B**
- Baal, sirijsko božanstvo 140
 hram 140-141, 143, 150
 svećenici 146-147
 Babelon, Jean 241, 361

- Babilon, babilonski 150, 153, 197, 201, **202**, 272, **307** v. magi
 bludnica 8, **153**
 sužanjstvo 138
- Bakanalije 56
- Bakho, bog v. Dioniz
 «Bakhov hram» (v. crkva Sv. Konstance) 376, 388
- Balaton (Mađarska) 335, 337
- banket 142 v. gozba
 zagrobni / pogrebni **142**, 182-183, 282
 mitraistički 208 v. Mitra
 na grčkoj keramici 388
 Vibijin (nebeski) 336 v. Vibija
- Barletta (Italija), brončani kolos **91**, **256**
- Bayet, Jean 51, 119, 213
- Bazilije, posljednji konzul 384
- Bazilije Cezarejski (Veliki), sv. 103-104, 213, 223, 312, 337
- bazilika v. crkva
 na groblju (cemetrijalna) 157
 svetih Petra i Marcelina u Rimu 157
 Manastirine (Solin) **159**
- Beaurains (Francuska), ostava 386
- Bebija Hertofila, sarkofag **194**, **205**
- Beckwith, John 332, 379, 381, 387
- Bečka škola povijesti umjetnosti 23
- Bel, sirijsko božanstvo 58 v. Baal
- Belamarić, Joško 10, 361, 385
- Belerofont, mitološki junak 85, 26, 353-354, 393
- Bellting, Hans 225
- Benedeta, mučenica 165 v. crkva (bazilika) Svetih Ivana i Pavla
- Benevento, slavoluk 118, 129 v. Trajan
- Berenson, Bernard 242
- Berlin (Njemačka) 89, 129
- Berthouville (Francuska), ostava 391
- Besançon, Alain 154, 210
- Beth Alfa (Palestina), mozaik u sinagogi 207
- Betlehem (Palestina) 67, 71, 123, **307**
 bazilika Rođenja 232
 špilja Rođenja 67
- Bezgrešno začecje 59
- Bianchi-Bandinelli, Ranuccio 21, 26, 95, 129, 130, 155, 159, 211, 212, 222, 385
- Biblia pauperum* 222
- Biblija, biblijski 68, 139, **148**, 149, 161, 163, 171, 175-178, 185, 189-190, **194**, 195, 202-203, 209, 214, 217, 220, 221, 222, 231, 259, 270, **271**, 272, 281, 284, 286, 291, 293, 296, 298, 311-312, 349, 351, 354, 368, 373, 388 v. Novi zavjet; Stari zavjet; Sveto pismo
- Bik Farnese, helenistička skulptura 104, 131 v. Kažnjavanje Dirke
- Bileam, starozavjetni prorok 180, 22, **203**
- Bizant (Bizancij), bizantski 116, 127, 128, 154, 209, 210, 213, 269, 363, 371
 društvo 34
 dvor 40
 numizmatika 384
 razdoblje 86, 124
 stil 318
 umjetnost 7, 217, 223, 277, 280, 316, 332
- bjelokost / bjelokosni 84, 86, 281, 316-317, 319, 322-323, 327, 351, 383
 diptih
 carski (diptih Barberini) 91-93, 128, 269, 319, **321**, 328, 365, 384
 konzularni 89-90, **101**, 256, 265, 316-319, 321, 335, 365, 383, 384, 386
- idol 86
- krevet (odar) 96
- kršćanskog sadržaja **271**

- mitološkog sadržaja 321-322, 340, 351, 362, 384
 piksida 217, 316
 radionice 317, 322
 škrinjica (lipsanoteka) 316, 385 v. Brescia; Samager
- blagdan v. kalendar; svetkovina
 Blandina, mučenica 309
 Bliski Istok 139, 146, 150
 Bog / Bog Otac 39, 60, 65, 67-68, 98, 122, 138, 154, 164, **193**, 196-197, 229, 241, 250, 253, 270, 272, 295, **296**, 303, 349, 377, 379 v. Jahve
 bog / bogovi 21, 38-39, 48-50, 52-55, 57-65, 67-69, 71, 74, 80, 82-85, 88-89, 93, 101-102, 104, 113, 119, 120, 125, 126, 127, 137-141, 143, 153, 163, 171, 182, 189, 196-198, 214, 216, 244-246, **247**, 248, 263, 310, 313, 315, 321, 324-325, 340-342, 344, 353-355, 367, 384
 bog-smrtnik/polubožansko biće 139, 214, 232 v. božanski muž
 bog Sunce v. Apolon; Helij; Sol
 Bogojavljenje (Epifanija) 202 v. Poklonstvo mudraca (kraljeva)
 Bogorodica (s Djetetom) 179
 bogoštovlje 83, 139
 Bonn (Njemačka) 98
 Boscoreale (Italija), ostava 49, **323**, 324
 Bospor 78, 86, 232, 253, **315**, 376, 383, 389, 393
 Bowersock, Glen 53, 117, 123, 131, 208, 376
 božanski, božanska **32**, 39, 54-57, 59-61, 67, 88, 102, 117, 149, **169**, 196, 198, 217, **229**, 240-241, 245, 250, 270, 287, 348, 374
 autoritet (*auctoritas*) **32**, **240**
 muž (*theios aner*) / ljudi (*theoi andres*) 57, 107, 199, 342, 344, 346
 sila (*instinctu divinitatis; dynamis*) 61, 71, 360
- božica 21, 51-52, 73, 75, 85, 87, 95, 102, 106, 111, 139, 176, 223, 235, 237, 315, 343, 351, 355, 378
 Božić v. Rođenje (*Natalis Christi*)
 Brahmani (u Indiji) 197
 Brandenburg, Hugo 125, 133, 209, 210, 211, 212, 213, 217, 223, 224, 280, 364, 372, 376, 377, 379
 Brescia (Italija), lipsanoteka 266, 322, 368 v. bjelokost
 brevijarij 273, 370
 Briseida, Ahilejeva miljenica 348
 Britanija (rimska provincija) 46, 67, 137, 326, 385, 388
 Brown, Peter 18, 26, 59, 71, 114, 116, 118, 121, 123, 212, 223, 273, 351, 371, 381
 Brut, Lucije, prvi konzul 318
 Bugarska 219, 338 v. Silistra
 Burckhardt, Jakob 15-16, 230, 242, 347, 391
 Burke, Edmund 15, 25
- ## C
- Camus, Albert 63
caristia (refrigerium), objed na grobu 183, 305 v. *Dies parentales*; gozba
Caelus v. Celo
 Caillet, Jean-Pierre 216, 280, 310, 372, 382, 384
 Cambi, Nenad 26, 112-113, 124, 125, 127, 131, 132, 133, 214, 215, 390, 391
 Carcopino, Jérôme 16, 25, 54, 117, 119
 Carrié, Jean-Marie 34, 115, 121
 car **13**, 17, 19, 33-34, 36, 39, 42, 49-50, 57, 69, 78, **84**, 85-87, 89, 93, 95-98, 101, 104, 115, 116, 126, 128, 130, 139, 156, 170, 184, 218, 223, 230, 232, 234, 238-239, 246, **247**, 249-252, 256, 258-259, 261-264, 266-268, 272-273, 286-287, 289-291, 293, 301, **302**,

- 303-304, **309**, 312-313, 316, 319, **321**, **323**, 324, 326, 328, **330**, 331-335, 339, 342, 345-346, 353-354, 359, 360, 361, 365, 367, 368, 369, 370, 371, 374, 378, 383, 384, 385, 386, 387, 390
- carska, carski
- advent (*adventus*) 35, 97, 129, 236, 238, **285**, 286
 - autoritet **32**
 - dvor (*comitatus*) 90, 276, 304, 313, **345**, 347, 369, 385
 - garda 98
 - ikonografija 8, 13, 128, 142, 203, 218, 224, 231-232, 236-237, 240, 245-246, 251, 258, 260-262, 266, 269-270, 287-292, 319, 331, 335, 337, 363, 365, 373, 384
 - kip/slika (portret) **23**, **29**, 42, 61, 87-90, **91**, 97, 100-101, 123, 124, 125, 127, 126, 128, 129, **229**, **233**, **235**, 237, 239, 241-243, 245, 248, 250-251, 253-255, **256**, 258, 262-263, 265-266, 270, **289**, 332, 358, 361, 362, 365, 366, 367 v. August (Oktavijan), Dioklecijan, Domicijan, Galijen, Hadrijan, Justinijan, Kaligula, Konstancije II., Konstantin, Maksencije, Maksimijan, Marko Aurelije, Neron, Teodozije II., Trajan, Valentinijan II.
 - kult 38-39, 61, 117, 248, 263, 332, 367, 393
 - mauzolej 178, 217, **334**
 - mistika 21, 62, 223, 232, 286, 353
 - obitelj (*domus divina*) **82**, 88, 105, 127, 130, 347, 366, 375, 391
 - obljetnica v. decenalije; vice-nalije
 - odlazak u rat ili lov (*profectio*) 238
 - palača (*domus sacra*) / grad (*urbs sacra*) 38, 58, 96, 139, 154, 203, 232, **239**, 253, 254, 256, 258, 259
 - pobjeda **30**, 256 v. trijumf
 - pogreb 95, **96**, 104, 105, 129 v. Pertinaks; Septimije Sever
 - propaganda 13, 93, 204, 244, 273, 385
 - sarkofag (od porfira) 293, 347, 391
 - spomenik 21, **24**, 31, 40, **49**, 93-95, 128, 132, 144, **166**, 187-188, 204, 224, 233, 235-237, 244-245, 258-259, 269-270, 287, 313, 321-322, 359, 361 v. Antonin Pio; August; Dioklecijan; Konstantin; Marko Aurelije; Teodozije; Tit; Trajan
 - svetkovina (*Natalis Caesarum*) 39, 264, 386 v. svetkovina
 - umjetnost 30, 48, 62, 83, 95, 147, 203, **204**, **239**, 254, 262, 265, 271, 285, 293, 303, 330
- carstvo v. Rimsko Carstvo
- kršćansko 253, 262, 272, 313, 319
 - nebesko 241, 252
- Cecilije Valijan, sarkofag **184**, **338**
- Celij (rimski brežuljak), vila, zidne slike 338
- Celo (*Caelus*), božanstvo neba 288-290
- Celzo, filozof 47, 50, 69-70, 83, 117, 197
- Centcelles (Španjolska), mauzolej 178, 304
- Cento Vergilianus* 19, 349 v. Proba
- Cesena (Italija), pladanj 335, 388 v. srebro
- Cezar, Gaj Julije 38, **84**, 125
- cezaropapizam 246, 270
- Chadwick, Henry 66-67, 105, 122, 211, 381
- Charles-Murray, Sister (Mary) 207, 210, 211, 213

- Chastagnol, André 31, 61, 114, 115, 116, 118, 121, 225, 250, 361, 363, 371, 386, 388, 391, 392
- Chiragan (Francuska), vila 78-79, 124, 143, 147, 208, 382, 384, 387
- Ciceron, govornik i političar 20, 49, 51, 52, 56, 57, 104, 356
- Cipar, otok 355
- Ciprijan, sv., biskup u Kartagi 13, 25, 31, 42-43
- cirk/cirkus 39, 84, 98, 100-102, 104, 111-112, 130, 133, 157, 317 v. Veliki cirk
- Cluny (Pariz), muzej 101, 321
- Colonia Agrippina* v. Köln
- comes sacrarum largitionum*, visoki carski dužnosnik zadužen za financije 328
- comitatus* v. carski dvor
- Corbridge (Engleska), pladanj 340 v. srebro
- Couture, Thomas, francuski slikar 19. stoljeća 16
- Crkva (organizacija)
- Ecclesia ex circumcissione* (u krilu židovstva) 292, 303
 - Ecclesia ex gentibus* (univerzalna) 292, 303
 - hijerarhija 59, 153-154, 156, 201, 211, 278, 386
 - Istočna 103
 - odnos prema svjetovnoj vlasti 246, 250, 264, 270, 368, 369, 370 v. Ambrozije; cezaropapizam
 - organizacija liturgijske godine 305-306
 - Rimska (*sedes apostolica*) 190, 192, 260, 288, 291-292, 308, 358, 364, 367, 380
 - socijalna i humanitarna uloga 65-66
 - učenje 193 v. koncil; Nicejska dogma
 - Zapadna (latinska) 25
- crkva (zdanje) v. bazilika; katedrala
- bazilika biskupa Teodora u Akvileji 185, 337-338, 393
 - bazilika Kristova rođenja u Betlehemu 67, 232 v. Konstantin
 - bazilika Sv. Ambrozija (*San Ambrogio*) u Milanu 301, 358, 369
 - bazilika Sv. Apolinara (*San Apollinare Nuovo / San Apollinare in Classe*) u Raveni 218, 298
 - bazilika (katedrala) Sv. Ivana Lateranskog 232, 376
 - bazilika Sv. Marije Stare (*Santa Maria Antiqua*) 374
 - bazilika Sv. Marije Velike (*Santa Maria Maggiore*) 224, 377
 - bazilika Sv. Pavla (*San Paolo fuori le mura*) 278, 303, 380
 - bazilika Sv. Petra u Vatikanu 62, 183, 190, 219, 231-232, 261, **275**, 276, 278, 281, 291-293, 299-300, 302-303, 306, 310, 373, 375, 376, 378, 381 v. Konstantin
 - bazilika Sv. Pudencijane 254, **302**, 303
 - bazilika Sv. Sabine 310, 322, 379
 - bazilika Svetih Ivana i Pavla (*Ss. Giovanni e Paolo*) **165**, **168**, **169**, 210, 213, 301
 - bazilika u Poreču 370 v. Eufrazije
 - bazilika u Tiru 253, 358 v. Euzebij; Konstantin
 - Sv. Feliksa u Noli 303 v. Paulin iz Nole
 - Sv. Konstance 112, **177**, 282, 293, **295**, 296, 298, 333, **334**, **339**, 369, 373, 376, 378 v. Konstantina, mauzolej (Helena)
 - Sv. Križa u Raveni 254 v. Gala Placidija / mauzolej
 - Sv. Lovre (*San Lorenzo*) u Milanu 379

- Sv. Vitala u Raveni 269, 272, 368
 u Nikomediji 232
 u Tegesti 333
 Uskrsnuća (*Anastasis*) u Jeruzalemu 67, 253, 366, 379 v. Konstantin
- Crkveni oci 81, 83, 103, 113, 154, 178, 183, 186, 190, 193, 219, 253, 340, 382
- crkveni sabor v. koncil
- Crni kamen iz Emese 39
- Crveno more v. Prijelaz preko Crvenoga mora
- Č**
- Čitluk (*Aequum*) 76
- Čudesni izvor u pustinji (*Quellenwunder*) v. Mojsije
- čuda 196-199
- Čudo kiše 58, 196, 198 v. Arnufis
- na svetačkom grobu 223 v. Mamas, sv.
- novozavjetna čuda v. apostoli; Krist; Petar
- starozavjetna čuda 65, 188 v. Mojsije
- čudotvorac 107, 198, 223 v. Apolonije; Apulej; Asklepije, Heraklo; Krist; Mojsije; Petar; Pitagora
- čudotvorni štap (*virga*) 186 v. Krist; Mojsije
- čudovište / mitološko v. Gorgona, grifon, hidra, Himera, hipokamp, Kerber, ketos
- Ć**
- Ćiril Aleksandrijski, biskup 194
- Ćiril Jeruzalemski, biskup 254
- D**
- Dacija, rimska provincija 237
- Dačani 234, 237, 238
- na Konstantinovu slavoluku 234
- Dačko Carstvo 33
- Dagon, filistejsko božanstvo 145
- Dalmacija, rimska provincija 114, 121, 171, 296, 371
- Damaz, papa (366-384) 210, 211, 213, 224, 305, 352, 380, 392, 393
- damnatio memoriae* 88, 93, 97, 239
- Danijel, starozavjetni prorok 153, 163, 177, 187, 195, 220, 222, 253, 279, 284
- kip na bunaru u Konstantinopolu 253, 364 v. Euzebije
- Dassman, Ernst 215, 375, 380
- David, kralj izraelski 144, 148, 168, 170, 193, 216 v. Golijat
- decenalije (*decennalia*), deseta obljetnica vladavine 24, 97, 243, 328, 331
- Dedal, mitski izumitelj, arhitekt i kipar 324
- Dedalsa, kipar 73
- Del, otok u Egejskome moru 340, 344
- Delbrueck, Richard 98, 129, 321, 365, 368, 369, 383, 384, 386, 387
- Delfi, proročište v. Apolon
- demokratizacija kulture 21, 34, 59
- demon(i) 58, 64, 70, 82, 86, 102, 126, 129, 181, 197 v. đavao
- depositio martyrum* / *depositio episcoporum* 353, 376, 381
- dextera Domini* (desnica Gospodnja) 144, 259, 295
- dextrarum iunctio* (rukovanje, gesta kojom se potvrđuje savez ili brak) 99, 110, 179
- Dieburg (Njemačka), reljef 9, 55, 290, 374 v. Mitra
- Dies nefasti* 84, 86 v. kalendar; svetkovina
- Dies parentales* (*Parentalia*), sjećanje na pokojnike, rimska poganska svetkovina 173, 183, 305, 375 v. *refrigerium*; svetkovina

- dijadema **42**, 91, 98, 117, 240, **265**, 267, 271, 330, 360, 366, 390
- Dijana, božica 73, 237, 335, 340 v. Artemida
- Diogen, filozof 107
- Dioklecijan, car/tetrarh (284-305) 17, 33, 35, 39-40, 51, 58-61, 68-69, 114, 115, 128, 129, 224, 229, 231, 234, 237, 241-242, 245-246, 250, 264, 290, 325, 359, 361, 367, 372 v. tetrarhija
abdikacija 89, 116, 359
Arcus novus (slavoluk?) 234, 361
mauzolej 70, 112, 373 v. Split
palača **36**, 37, 330, 366 v. Split
portret 100, 242
progoni kršćana 51, 69, 123, 220, 223, 230, 250, 392
vicenalijski spomenik (Spomenik pet stupova) **24**, 235, 246
- Dion, Kasije, povjesničar 34, 38, 58, 95, 96, 97, 129
- Dioniz, bog 80, 106, 143, 161, 163, 168, 170, 176, 194, 199, 217, 237, 260, 315, 341-342, 344, 354, 384, 389 v. Bakho
kult **103**, 321, 343
na sarkofazima **80**, 106, 107, 112, 171, 177, 212, 283
na predmetima od bjelokosti 216, 217
u mozaiku 344, 355
- dionizijski, dionizijska 56, 103, 112, 376
ikonografija 112, 161, 177, 217, 341, 343, 346, 353, 359, 376, 388, 389, 390
opsjednutost 56
podrijetlo kazališta 103
teme i motivi 106-107, 171, 212, **283**, 342, 344, 388, 389, 390 v. *thiasos*
- Dionizije, biskup 31, 42, 73, 102, 231
- Dionysiaca*, epska pjesma v. Nono
- Dioskuri, mitološki blizanci 55, 102 v. Kastor; Poluks
- diptih v. bjelokost
- Dirka, mitološki lik v. Kažnjavanje
- Dirke
- diskobol, kip 77, 127 v. Miron
- Dobra vijest 68, 70
- Dobri pastir v. Krist
kip na bunaru u Konstantinopolu 253 v. Euzebije
- Dodds, Eric. R. 16, 17, 18, 25, 26, 65-66, 121, 122, 123, 155, 199, 215, 223
- Domicijan, car (81-96) 88-89, 208, 367
kipovi 88
kolosalni kip u Efezu 89
reljef iz Palazzo della Cancelleria 88
- Dostojevski, Fjodor Mihaljevič 63
- Downey, Glenville 128, 272
- Druga sofistika* 7, 46-47, 55, 67, 105, 108, 114, 139, 149, 198, 213, 252
- Drugi ekumenski koncil v. koncil
- duh vremena (*Zeitgeist*) 10, 56, 196, 215, 264, 350
- Duh Sveti 68, 190
- duhovnost
kasne Antike 8, 17-18
rimska 50, 115 v. rimska religija
sinkretistička 143, 170 v. sinkretizam
- Duhovi (kršćanska svetkovina) 353 v. svetkovina
- Dunav, rijeka 31, 34, 326, 374
- Dura Europos (Sirija) 23, 58, 137, 140, **141**, **142**, 143, **144**, **145**, 146-148, 150-151, 192, 199, 205-206, 209, 223, 232, 259, 269, 284
hramovi 58, 140, 141, 144
Kršćanska kuća/svetište 23, 58, **137**, 140, 144-145, **148**, 151, 192, 199, 209, 214, 216, 223, 284

- mitrej 137, 140, 143
sinagoga 23, 58, 95, 140-147,
150-151, 187, 195, 198, 214,
232, 259, 269, 388
- Đ**
- đavao 65, 190, 286, 388 v. demon;
pakao
- E**
- Ecclesia* v. Crkva
- Edwards, Mark 66, 114, 117, 118,
122, 126, 358, 362
- Efez, grad u Maloj Aziji 89, 219, 325,
359
- Efežani 197
- Egejsko more 340
- Egipat, egipatski 31-32, 41, 46, 50,
58, 66, 69, 85, 97, 120, 138, 150,
189-190, 196, 198, 217, 223, 231,
241, 245, 250, 264, 267, 269, 295,
354, 361, 368 v. Mojsije
- Egipćani 19, 58, 147, 190, 296
- ekfrazza (*ekphrasis*), opis likovnog
djela u antičkih autora 252-253
- Elagabal, car (218-222) 39
- El-Gabal, sirijsko božanstvo 58, 139
v. Heliogabal
- El-Djem (Sjeverna Afrika), mozaik s
prikazom mjeseci 203
- Elsner, Jas 26, 46, 117, 118, 121,
123, 146, 207, 208, 216, 222,
225, 360, 372, 373, 385
- Emesa (Sirija) 39 v. Crni kamen
- Endimion, mitološki pastir **106**,
107, 132, 163, 167, 176-177, 194,
216, 217, 222, 342
na sarkofazima **106**, 167,
194, 222 v. sarkofag/mitološki
- Eneja, trojanski junak 52, 84
- Engemann, Josef 129, 130, 132,
133, 217, 218, 221, 222, 223,
269, 270, 359, 361, 362, 363,
368, 369, 370, 374, 376, 382, 393
- Engleska 103, 260, 327, 353-354
- Enije, Kvint, pjesnik 50, 63, 118
- Epifanija 202, 306 v. Bogojavljenje;
Poklonstvo mudraca
- Epifanije, salaminski biskup 253,
363
- epigrafija 78, 158
- epigrafski spomenici 48
- Epiktet, filozof stoik 65
- epikurejci v. filozofska škola
- eroti 106-107, **112**, 126, 133, 161,
165, 171, 173, 176-177, **184**,
186, 217, 277, 282, **283**, 285,
301, 330, 343, 351, 369, 373,
387, 388 v. Dioniz; dionizijski
- eseni 154
- eshatologija 64
- Eshil, dramatičar 71, 123
- Eskvilin (rimski brežuljak), ostava
350, 387, 392 v. Projekta
- Etrurija/etrurski
gradovi 93
kipovi bogova 80
umjetnost 80
svećenici/vračevi 52, 56
- Eufemija, sv. 164-166, 217 v. Aste-
rije iz Amazije
- Eufkrat, rijeka 23, 31, 58, 137, 140,
151
- Eufrazije, porečki biskup 370 v.
crkva
- Eugenije, uzurpator (392-394) 313
- Eunapije iz Sarda, povjesničar 269
- Euridika 169 v. Orfej
- Eurizak, Marko Vergilije, bogati rim-
ski trgovac, grobnica **108**, 109,
181
- Europa 15, 47
kršćanska 8
- Europska Unija 34, 117
- Euzebije, biskup Cezarejski 31, 59,
68, 70, 86, 117, 121, 122, 126,
128, 187, 203, 210, 231-232, 241,
249-263, 267, 270, 272-273, 281,
287, 289-290, 296
bazilika u Tiru 358

- Konstantinov kip 128, 256, 258, 263, 390
 portreti Krista i učenika (svete slike) 153, 216, 253, 363
 skulpture na bunaru u Konstantinopolu 364
 univerzalnost Rimskoga Carstva 250
 usporedba Mojsija i Krista 195, 221, 222, 296
 usporedba Konstantina i Mojsija 221, 250, 267, 296
- Euzebije, konzul 281
- Eva v. Adam i Eva; Praroditelji
- evangelistar 182, 218
- evangelisti 285, 30, 373 v. Ivan; Luka; Marko; Matej
 simboli 302, 303, 377, 378, 379
- Ezekijel, starozavjetni prorok 144, 193
- F**
- Fabije Piktora, slikar 75
- Fabijevci, rimska obitelj 75
- Famul, slikar 75
- Farnese, moćna rimska obitelj iz razdoblja renesanse 131 v. Bik Farnese; Heraklo Farnese
- Fausta, carica, Konstantinova žena 96, 245, 360
- Faventin, Upije Egnacije, aristokrat 384
- Feb Apolon v. Apolon
- Fedra, Tezejeva supruga v. Hipolit
- Feliks, Marko Minucije, kršćanski apologet 119, 255, 366, 367, 383
- Ferguson, John 61, 121, 219, 218, 388
- Feria publica* 84 v. kalendar; svetkovina
- festival 263 v. svetkovina
 vjerski 85, 353, 392
- Février, Paul-Albert 113, 133, 184, 210, 211, 212, 218, 219, 370, 371, 373, 375, 378, 382, 391
- Fidija, kipar 87, 127 v. Zeus/kip
- Filisk Rodanin, kipar 73 v. Apolon/kip
- Filip Arabljanin, car (244-249) 122, 231
- Filistejci, biblijski narod 145-147
- Filokal, Furije Dionizije, kaligraf 264, 318-319, 328, 351-353, 384, 392 v. kalendar
- Filoktet, grčki junak 196, 324
- Filostrat, sofist 63, 196-199, 222, 252
- filozof 52, 56-59, 65-66, 83, 87, 126, 176 v. božanski muž; čudotvorac; Krist-Istinski filozof
 filozof-car 29, 30, 57-58, 100 v. Marko Aurelije
 ikonografski tip 20, 160, 164, 168-169, 172-173, 175-176, 180, 221, 222, 223, 231, 276, 289, 303, 347-348, 377
- filozofija (antička/grčka) 20, 45, 50, 56-57, 83-84, 139, 167, 178-179, 214, 342, 347
 istinska (kršćanska) 169
 moralizirajuća 167
 u kasnoj antici 20, 56-57
- filozofska, filozofski
 dijalog / poduka / razgovor (tema u umjetnosti) 20, 179, 181, 199, 288-289, 300, 348
 ogrtač / palij (*pallium*) 169, 173, 176, 267, 286, 288, 298
 škola 66
 cinici 87
 epikurejci 56, 83, 125
 platonisti / neoplatonisti 56-57, 63-64, 66-67, 113, 164, 319, 349
 skeptici 56-57, 272
 stoici 56-57, 120
- Finley, I. Moses 16, 25, 69, 123
- Fiocchi Nicolai, Vincenzo 158, 211, 212, 218
- fizička anonimnost 91
- Flak, Kvint Fulvije, vojskovođa 50-51

- Flavije Gorgonije, senator, sarkofag u Ankonu **311**
- Flavije, Josip, povjesničar 93-94
- Flavijevci, dinastija 88, *117*, 239 v. Domicijan; Tit; Vespazijan
- flavijevski amfiteatar **73**, 75, 100, 102 v. Kolosej
- Fortuna, božica 15, 39, 57, *208*
- Fortuna Primigenia* 52 v. Prenesta
- forum 37, 74, 102, *114*, 251
 Cezarov *125*
 forumi pretvoreni u groblja *114*
 Trajanov 40, *209*, 238, 264, *359*
 u Rimu 24, 35, 74, 84, 88, 94, 96, *118*, *123*, 229, 234-235, 245, 253, *358*
 u Konstantinopolu 61, 91, 248, 262
- Fowden, Garth *120*, *214*, 266, *367*, *368*
- Frampton (Engleska), vila, mozaik 260, 353-354
- Franci, germanski narod 97, *360*
- Francuska revolucija 15, 25
- Francuska 78, *133*, 143, 220, 248, 276, 300, 310-311, *366*, *369*, *370*, *371*, *382*, *383*, *386*, *387*, *391* v. Galija
 sarkofazi/radionice 276, 310, *366* v. Arles
- freska v. slika/slikarstvo
- Frigidus* (rijeka Soča u Sloveniji) 313
- Frigija, frigijski 56, 64, 85, 103, 137, 169, 182, 201-202, *216*
- Furije Placid, konzul 101
- G**
- Gala Placidija, carica, majka Valentinijana III. 165, 251, 254, 256, 304, 355
 mauzolej 165, **251**, 254, 256, 304, 355
- Galerije, car / tetrarh (305-311) 33, *115*, *127*, 204, 229, 290, 344, *358*, *359*, *360* v. tetrarhija
 palača 37, 344
 slavoluk *129*, 237, 290, *359*, *365* v. Solun
- Galija, rimska provincija 30, 34-35, 46, *127*, 143, 248, 265, 276, 296, 326, 333, 337, *360*, 391
- Galijen, car (253-268) 20, 24, 30, 33, 38, 63, **77**, 97, 100, *116*, *126*, *130*, 225, 332-333, 347, *360*
 portretni kip **77**
 proslava decenalija 97
- Galo, cesar, bratić Konstancija II. 353, *367*
- Gamzigrad (Srbija) v. Galerije / palača
- Ganimed, mitološki junak 85, *393*
- Geffcken, Johannes 48, *118*
- Gelazije, papa (492-496) 306, *370*, *381*
- genij 79, 95, 96, 104, 133, 161, 340, 356, *361* v. Aion
- Germani 31, 256, *362*
- Germanija 31, 34
- Geta, sin cara Septimija Severa (suvladar 209-211) 89, *127*
- Gibbon, Edward 8, 14, 15, 17, 25, 26, 29, 65, *114*, *115*, *118*, *121*, *123*, *125*, *375*
- Glabrije, Marko Aurelije, škrinja s pepelom 112 v. Sisak
- gladijator(i) 85, 97-99, **100**, *130*, 173, *384* v. igre
 atletski ideal 98, 100, 396
 popularnost u društvu 99-100, 102
 prikazi u umjetnosti 100-101
- globus (simbol vlasti) 21, 23, 32, 91, 141, 256, 266, 272, 315, 330
- gluma/glumac v. kazalište
- gnostici 154, 160, 176, *210*, 216
- godišnja doba (tema u umjetnosti) 111, *133*, 161, 165, 185, *217*, 235, 282-283, 337, 354, 356, *388*
- Golgota 232, 261, 303, *364*, *379* v. Jeruzalem; Krist/grob

- Golijat 148 v. David
- Gonzenbach, Viktorine von 345, 390
- Gorgona, mitska neman 87, 161, 263
- Goti 21, 31, 86, 97, 118 v. Alarik; Teodorik
- Zapadni 71
- gozba v. banket
- euharistijski objed 336
- nebeska **64**, 339
- objed na grobu (*refrigerium/caristia*) 182-183, 305, 336 v. *Dies parentales*
- popularnost u rimskom društvu 38
- tema u umjetnosti 181-184, 336
- na sarkofazima 183, **184**, **338**
- na predmetima od srebra 36, 335-336
- u mozaiku 64, 183, 336, 339
- u slikarstvu **64**, **182**, **338** v. katakombe
- Trimalhionova 74, 324 v. Petronije
- Grabar, André 83, 121, 125, 128, 129, 130, 139, 149, 154, 160, 199, 204, 207, 208, 209, 210, 212, 213, 215, 216, 218, 219, 221, 222, 223, 224, 251, 261, 263-264, 358, 360, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 384, 385, 388, 389, 390, 391, 392
- Gracijan, car (367-383) 35, 41, 313
- grafiti **137**
- u kući na Palatinu 310
- Grand (Francuska), Apolonovo svetišće 248
- Grci 46-47, 76, 129, 345, 371
- Grčka (klasična) 8, 14, 16, 25, 46, 48, 60, 73, 75-76, 79-80, 84, 102, 172, 311, 323
- kolonije 75-76, 93
- grčka, grčki
- filozofija/misao 50, 54, 56, 70, 169, 172, 187, 345
- jezik 117, 141, 169, 229, 255, 298, 300, 360
- kultura v. klasična kultura
- mitologija/mit 46, 48, 79-80, 112, 133
- umjetnost 45, 55, 75-81, 94-95, 102, 106, 108, 117, 118, 125, 141, 220, 323-324, 333, 340, 345, 347-348, 372, 379, 388 v. klasična umjetnost
- znanost 50
- Grgur Nazijanski, sv., crkveni pisac 70, 377
- Grgur Nisenski, crkveni pisac 59, 162, 213, 307, 312, 377
- grifon, mitska neman 171, 244
- grob/grobnica v. hipogeji; katakombe; mauzoleji; sarkofagi
- kršćanski, kršćanska 62, **64**, 66, 139, **153**, 156-159, 163, **169**, 171, 175-176, 179-180, 181-185, 187, **193**, 195, 199, 201, 212, 213, 275-277, 304, 342, 351-353, 370, 378, 389, 392
- poganski, poganska **64**, **73**, 75, 102, 105, 108-110, 131, 156-158, 179, 182, 194, 211, 214, 324-326, 337, 340, 355, 359, 385, 393 v. Aureliji; Eurizak; Hateriji; Nazoni; Ostija; Pompeji; Silistra; Taraneš; Trebije Just; Vibija
- groblje v. katakombe
- rimsko (pogansko) 74, 110, 114, 158, 231
- kršćansko 158, 211, 212, 276-277, 305
- Coemeterium Maius* 217
- Manastirine (Salona) 110, **159**, 173-175, 212
- Sv. Sebastijana 171, 378
- vatikansko 62, 158, 299, 305, 376, 378

Guyon, Jean 157, 159, 181, 210, 211, 212, 218, 224

H

Habina, kamenorezac iz Petronijeve Satirikona 109

Had, bog podzemlja 60

Had, zemlja mrtvih 63

Hadrijan, car (117-138) 18, 45-46, 83, 95, 99, 106, 108, 115, 118, 167, 233, 237, 243, 273, 275, 321-322, 358

kip 126

mauzolej 86, 127

portret 45, 233, 239

reljefi na Konstantinovu slavoluku 49, 234, 237, **239**, **244**, 246, 335, 359, 360, 387

vila u Tivoliju 77, 125

zid u Britaniji 67, 137

hagiografija 82, 210, 213, 250 v. svetac; svetački

Hanibal, kartaški vojskovođa 50

Hateriji, rimska obitelj, grobnica **73**, 75, 102, 131, 211

Hebreji 190, 271

Tri Hebreja u gorućoj peći 138, 153, 179-180, 187, 220, 270-271, 278, 284, 295, 299, 379

hebrejsko pismo 16, 253

Hefest, bog vatre i kovač 323

Hekata, božica 208

Hektor, trojanski junak 109, 324, 345, 390, 391, 393

Helena, Konstantinova kći, žena Julijana Apostata 177, 293, 376 v. Konstantina/mauzolej

Helena, Konstantinova majka 253, 347

otkriće sv. Križa 253

porfirni sarkofag u Vatikanu 347

helenistička, helenistički

Istok 75, 141, 326

kultura 21, 45, 70, 75, 77, 79-80, 108, 139, 170, 323

misao 57, 248, 350

razdoblje 54, 84, 124, 166, 323

religija 54, 58-61, 79, 106, 119, 137, 140, 141, 171

sinonim za poganstvo 70, 77, 170, 315

vladari (kraljevi) 14, 39, 45, 61, 98, 116, 146, 240-241, 250-251, 323

umjetnost 95, 106, 142, 148, 154, 161, 168, 237, 239, 267, 279, 281, 323-324, 344, 347, 367

helenističko-rimska civilizacija/kultura/umjetnost 25, 45-46, 55, 58, 73, 104, 113, 132, 137, 150, 154, 156, 161, 186, 209, 232, 241, 355

helenizam 13, 53, 60, 280, 315, 341 «trajni helenizam» 280 v. Kitzinger, Ernst

Helij, bog 60, 62, 248, **249**, 358 v. bog Sunce; Sol

Heliogabal, sirijsko božanstvo 139 v. El-Gabal

Heraklit, filozof 83

Heraklo, mitološki junak, polubog **55**, 58, 75-76, 104, 107, 130, 132, 170, 175, 214, 216, 237, 259, 341-342, 344, 351-353, 390 v. božanski muž

kip 75, **76**, 130, 208

Farnese 75, 104, 130, 131 v. Lizip

Herma, autor *Pastira* 173, 189, 206, 214, 215, 221

herma 73, 78, 127, 276 v. skulptura

Hermes v. Merkur

Hermogen iz Tarsa, filozof 213

Herod, judejski kralj 224, 271, 370

Herodijan, povjesničar 43, 95

herojska / božanska nagost **77**, **88**, **229**, 245, 374

Heziod, pjesnik 220

Hidra, mitološka neman 259
 Higija, božica, Asklepijeva kći 322
 Hildesheim (Njemačka), ostava 323, 343-344
 Himera, mitološka neman 354
 Hinton St. Mary (Engleska), vila, mozaik 353-354
 Hipatije, konzul 281, 372
 hipodrom 37, 41-42, 70, **71**, 99-102, 268-269, 300, 316-317 v. Konstantinopol; Rim (Veliki cirk)
 hipogej (obiteljska grobnica) 64, 175, 212, 277, 325 v. grob/grobnica
 hipokamp, mitološko biće, polukonj, polumorska zmija 111, 222, 341, 351
 Hipolit, Tezejev sin 106, 110, 132, 155, **159**, 372
 na sarkofazima 109, **110**, 173-175
 Hipolit (Rimski), biskup, prvi «anti-papa» (217-235) 158, 190
 Hipon (Sjeverna Afrika) 123, 201 v. Augustin
 Hiron, mudri kentaur, Ahilejev odgojitelj 347, 391 v. Ahilej
 Hispanija, rimska provincija 46, 276, 310, 388
 proizvodnja srebra na iber-skom poluotoku 114
 sarkofazi 276, 310
 historiografija
 antička 43, 120, 252, 271, 327
 osamnaestoga stoljeća 15
 suvremena europska 13, 26, 171, 375
 Homer, pjesnik 19, 53, 63, 70, 81, 102, 107, 109, 210, 214, 220, 323, 340, 344, 346, 356, 392 v. Ilijada; Odiseja
 Honorije, zapadnorimski car (393-423) 19, 40-41, 85, 256, 268, 319, 345, 351, 359, 386
 Horacije, pjesnik 14, 25, 53, 62, 76, 356

Hrvatska 9, **76**, **82**, **110**, 119, **175**, 207, 209, 214, 365, 366, 390

I

Iao 60 v. Jahve
 idol / kip boga (*simulacrum*) 70-71, 79-87, 89, 93, 113, 125, 126, 127, 138-142, 145-146, 151, 153-155, 198, 208, 263, 271, 321
 idolatrija/idolopoklonstvo 70, 82-84, 125, 129, 138, 146, 164, 206, 263
 Ignacije Antiohijski, sv. 201, 224, 309, 363, 382
 igre (*ludi*) 39, 78, 86, 97, 98-101, 104, 126, 130, 269, 316, 383
 konzularne 101 v. Justinijan
 kvestorske 316 v. Simah, Kvint Aurelije
 Olimpijske 126
 pretorske 316 v. Simah, Kvint Aurelije
 u cirkusu (*ludi circenses*) 98, 353 v. amfiteatar; cirk / cirkus; hipodrom
 akrobatske 101, 317
 gladijatorske (*munera*) 74, 98-101, 263, 396
 borbe sa životinjama (*venationes*) 98, 101
 u kazalištu (*ludi scaenici*) 98 v. kazalište
 ikonografija
 helenističko-rimska / mitološka / tradicionalna 8, 49, 103, 112, 137, 143, 147, 168, 171, 177, 179, 188-189, 192, 205, 208, 221, 222, 223, 230, 236, 240, 259, 264, 276, 285-287, 290, 308, 316-318, 322, 326, 331, 333, 341, 343-344, 350-351, 354, 376, 389
 kršćanska 9, 62, 65-66, 141, 146, 149, 151, 175-176, 187, 189-190, 192, 195-201, 204-205, 215, 219, 221, 223, 224, 231, 254, 260-261, 269, 275,

- 278, 286-288, 292, 296-297, 302-308, 310, 313, 325, 343, 350-351, 353, 355, 375, 377
zagrobna 19, 108, 110, 132, 156, 160, 175, 179, 184, 188, 195, 200, 211, 215, 220, 231, 244, 265-266, 295, 298, 304, 307, 327, 342, 354
židovska 146
- ikonografski tip 62, **76**, **84**, 141, 161, 166, 168, 172, 178, 192, 199, 209, 215, 220, 231, 244, 265-266, 295, 298, 304, 307, 327, 342, 354
- Ilija, starozavjetni prorok 144, 146, 193, 278, 379
- Ilijada, epska pjesma 74, 109 v. Homer
- Iilirik, prefektura 90, 171, 333, 371
- imperium* (vrhovna vlast u državi, civilna i vojna) 14, 38, 237, 270, 288, 359
- Indija/Indijci 197, 319, **321**, 344
- Insula Tibertina* 322 v. Asklepije/ svetište
- Irenej Lionski, sv., kršćanski pisac 176, 190, 218
- islam 68
- Istanbul (Turska) 9, 41, 71, 108, 268, 317 v. Konstantinopol
- Istinski filozof v. Krist
- Istočna crkva v. Crkva
- istočnjačke religije 39, 55, 58, 85, 137-138, 140, 142 v. orijentalni kultovi i religije
- Isus 148 v. Krist
- Italija 18, 30-31, 34, 75, 93, 114, 115, 216, 247-248, 254, 256, 276-277, 310, 369, 371
- Ivan, apostol / evanđelist 138, 186, 197, 211, 231 285
- Ivan Krizostom (Zlatousti), sv., biskup i pisac 100, 193, 312, 381, 384, 390
- Ivan Krstitelj 192, 215, 222
- Izabrani narod 148 v. Izraelci
- Izida, egipatska božica 85, 120, 208, 223, 353, 384 v. orijentalni kultovi i religije
- Izlječenje slijepoga v. Krist / čuda
- Izraelci 138-139, 144-145, 185, 187, 189, 192, 196, 198, 230-231, 250
- Izak, Abrahamov sin v. Abrahamova žrtva
- ## J
- Jafa (Palestina), sinagoga 139
- Jaganjac Božji v. Krist
- Jahve, bog Izraela 60, 68, 138, 144, 145, 168, 198 v. Bog / Bog Otac
- Jahvin kovčeg 145 v. Zavjetni kovčeg
- Jakob (Izrael), starozavjetni lik 193
- Jakov, apostol 298
- Jeronim, sv. 8, 19-20, 67, 71, 86, 123, 156, 312, 333, 349, 356, 392
stav prema klasičnoj kulturi 19, 20, 349, 356, 392
- Jeruzalem 67, 93, 118, 146, 232, 244, 253, 254, 286, 299, 365, 366, 379 v. Golgota
crkva Sv. Groba v. crkva Uskrsnuća (*Anastasis*)
Hram 48, 51, 70, 94, 118, **144**
Nebeski Jeruzalem 254, **299**, **302**, 303
vizija križa na nebu 254 v. Ćiril Jeruzalemski
- Job, starozavjetni lik 187, 193, 283-284
- Jona, starozavjetni prorok 161, **162**, **163**, 176-177, 179-180, 185, 187-188, **189**, 193, **194**, 195, 202, 216, 217, 218, 220, 221, 222, 364 v. starozavjetne teme
prefiguracija (tip) Kristova uskrsnuća 188
- Jones, Arnold Hugh Martin 17, 25, 26, 33, 115, 121, 223, 224, 358
- Josip, Marijin muž 202, **203**, 224, **307**

Josip Flavije v. Flavije, Josip
 judaizam 50, 68, 138, 146, 148-149,
 153-154
 judeo-kršćanstvo 149, 154
 Julija Domna, carica, supruga Septi-
 mija Severa 127, 139, 222
 Julija Mameja, carica, majka Alek-
 sandra Severa 129
 Julijan Apostat, car (360-363) 57,
 61, 66, 70, 120, 271, 313, **327**,
 340, 349-350, 367, 368, 370,
 374, 376, 386, 392
 Julije Afrički (*Africanus*), kršćanski
 pisac i filozof 130
 Julije Cezar v. Cezar, Gaj Julije
 Julije (*Julius dominus*), mozaik **37**,
 337, 374 v. Tunis, muzej
 Julije Terencije, tribun 141, 208 v.
 Dura Europos
 Julije I, papa (337-352) 380
 Jung, Carl Gustav 17
 Junije Bas, rimski prefekt, sarkofag
 275, 281, **282**, **283**, 284, **285**,
 286-287, **288**, 289, 291-293, 298,
 300, 309, 311, 315, 325, 331, 350,
 372, 373, 374, 375
 Junona, božica 49, 51, 73
 hram 51, 73
 kip 73 v. Timarhid
 Jupiter, bog 49, 58, 61, 173, 196,
 230, 245-246, 259, 261-262, 264,
 290, 302, 304, 315, 321, 349,
 352, 359, 374
Tonans (Gromovnik) 40, 349
 Kapitolijski 21, 85, 95 v. Ka-
 pitolij
Dolichenus 58
 Justin, istočnorimski konzul, diptih
 384 v. bjelokost
 Justin Mučenik, sv., kršćanski pisac i
 apologet 218, 220, 255
 Justinijan, istočnorimski car (527-
 566) 86, 91, 101, 128, 269, 272,
 319, 368, 383, 384
 konjanički kip 91-92, 128
 Justinijan II., istočnorimski car (685-
 695) 319

Juvenal, satiričar 47, 55-57, 70, 88,
 100, 102, 126, 130, 392

K

Kabiri (*Kabeiroi*), grčka misterijska
 božanstva 102
 Kafarnaum (Palestina), sinagoga
 139, 304
 Kaiseraugst (Švicarska), ostava 326,
 328, **329**, 337, 342, **343**, **345**,
 385, 387
 Kalamida, kipar 73
 kalendar v. *Dies nefasti*; *Feria publi-*
ca; svetkovina
 liturgijski 278, 291, 305, 307-
 308
 lunarni 308
 rimski 84, 119, 130, 225, 292,
 318, 381, 392, 393
 Filokalov 264, 318-319, 328,
 351-353, 381, 384, 392 v. Fi-
 lokal
 Kaligula, car (37-41), kip u jeruza-
 lemskom hramu 48
 Kalist, papa (217-222) 59 v. kata-
 kombe
 Kalisten, povjesničar 73
 Kalvo, Gaj Licinije, govornik 323
 Kampanija (Italija) 388
 Kapadocija (Mala Azija) 83
 Kapadocijski crkveni oci 162
 Kapitolij, rimski brežuljak 81, 246,
 263
 Jupiterov hram **49**, 85-86, **93**,
 95, 118, 323, 325
 Kapitolijska trijada (Jupiter, Junona i
 Minerva) 49
Kapitolijski Konstantini 262-263,
 265
 Kapitolijski muzeji 32, 88, 90, 94,
 346
 Karakala, car (211-217) 21, **30**, 32,
 34, 88-89, 99-100, 104, 115, 124,
 127, 130, 131 v. Severi
 novi srebrni novac 30 v. an-
 toninijan

- portret 32, 100, 115, 124, 127
 terme 99, 104, 124, 130, 131
 ustav (*Constitutio antoniniana*)
 34, 46
- karijatide 177
- Karmel, biblijski toponim v. Ilija
- Karporfor, gladijator 100
- Kartaga (Sjeverna Afrika) 13, 42, 69,
 173, 251, 323, 374
- Kasandra, trojanska svećenica, Prija-
 mova kći 324
- Kasijan, Ivan, crkveni pisac i redovnik
 221
- Kastor 55, 102 v. Dioskuri; Poluks
- katakombe 7, 9, 65, 148, 156-159,
 161-163, 165, 168, 175, 183, 185,
 187-190, 192, 195, 199, 201-202,
 204, 209, 210, 211, 212, 213,
 214, 217, 218, 219, 220, 221,
 222, 223, 224, 277-278, 284,
 295, 298, 305, 340, 343, 370,
 377, 380, 392
- Domiciline 170, 175, 181,
 217, 218, 378, 389
- Kalistove 153, 158, 172, 182,
 212
- Petra i Marcelina 157, 158,
 182, 189, 190, 221, 298, 336
- Prisciline 178, 179, 180-181,
 189, 202, 212
- Tekline 212
- Via Appia* 64
- Via Dino Compagni (Via Latina)*
 162, 163, 193, 199, 213, 342,
 351, 352
- u Napulju 157
- židovske 220
- katedra (*cathedra*) 181, 237, 359
- Katedra sv. Petra 216
- katedrala v. Arles, Mantova, Paler-
 mo, Split, Wittenberg
- rimaska 376 v. crkva Sv. Ivana
 Lateranskog
- Katon Stariji, govornik i političar 14-
 15, 52, 56
- Kaut i Kautopat, Mitrini pratioci 54,
 55 v. Mitra
- kazalište (teatar) 52, 74-75, 84, 98,
 100, 102, 104, 123, 126, 161 v.
 igre
- gluma / glumac 45, 52, 97-98,
 102-104, 126
- mim / mimičar 97, 102, 103,
 130
- pantomima 102
- ples / plesač 85, 102-103,
 126, 317, 341, 389
- Kažnjavanje Dirke 104 v. Bik Far-
 nese
- Kelti 256, 362, 364
- kentaur, mitsko biće, polučovjek, po-
 lukonj v. Hiron
- morski 351
- keramika 73, 114, 214, 324, 346,
 388
- Kerber, mitološka neman 107
- Kerč (Krim) 265, 328 v. srebro
- ketos*, morska zmija 162, 189, 351
 v. Jona; sarkofazi s morskim bići-
 ma
- Kibela, božica, Majka bogova (*Magna
 Mater*) 56, 85, 102, 126, 208,
 216, 218, 321
- kip 143, 208
- svetkovina 126
- Kiilerich, Bente 243, 321, 361, 384
- Kilicija (Mala Azija) 93
- kineska umjetnost 163
- kip v. carski kip; klasični kip
- civilnih dužnosnika / konzular-
 ni 123, 318, 384
- čuvar kipova 75
- kolosalni v. kolos
- konjanički v. Justinijan; Marko
 Aurelije
- kršćanski v. Danijel; Dobri pa-
 stir
- kultni v. idol
- mitološki 78-79
- kipar(i) 75, 94, 110 v. Amfistrat;
 Antonijan; Dedalsa; Fidija; Filisk
 Rođanin; Kalamida; Leohar; Lizip;

- Miron; Poliklet; Praksitel; Timarhid; Timotej; Zenodor
- Kitzinger, Ernst 200-201, 210, 211, 224, 280, 372, 377, 389
- Klar, Apolonovo proročište u Joniji v. Apolon
- klasicizam 21, **239**, 240, 280-281, 311, 315, 321, 372, 382
- klasična, klasični
- ideal / uzor 7, 240
 - kanon 142, 155
 - kip (*Idealstatue*) 55, **76**, 77-79, 83, 102, 104, 106, 170, 173, 230, 234, 240, 279, 315
 - književnost / poezija 19, 118, 210, 220, 349
 - kultura 19, 45-47, 271, 281, 289, 315, 322, 340, 348-351, 391, 392
 - naobrazba (*paideia*) 39, 104
 - oblik / forma 8, 23, 24, 240, 278, 279
 - proporcije 256, 279
 - retorika 20
 - stil / izraz 30, 95, 107, 281, 315, 321, 359, 372
 - tradicija 70, 99, 321, 354
 - umjetnost 19, 46, 150, 207, 275, 280, 321, 347, 355, 372 v. grčka umjetnost
- Klaudijan, pjesnik 19, 26, 40, 85, 95, 345, 351, 359
- Klaudije, car (41-54) 125, 126, 332, 334, 337
- Klauser, Theodor 173, 207, 209, 210, 211, 215, 371, 374
- Klement Aleksandrijski, sv., crkveni pisac 151, 153, 170, 186, 193, 204, 220, 340
- književnost v. klasična književnost; kršćanska književnost; rimska književnost
- Koch, Guntram 124, 125, 131, 132, 133, 171, 215, 216, 219, 220, 221, 223, 224, 359, 366, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 379, 382, 390, 391
- Köln (*Colonia Agrippina*, Germanija) 34
- kolos (kolosalni kip) 89 v. Barletta; Domicijan; Konstantin; Neron
- Kolosej **73**, 75, 117 v. amfiteatar
- Komod, car (180-192) 13, 38-39, 58, 89, **93**, 99, 115
- koncil (sabor) 67, 363, 369, 393
- Prvi ekumenski 59
 - Drugi ekumenski 192-193, 307-308
- Konkordije, biskup, sarkofag 300-301, 348, 378 v. Arles
- Konon, Nikostratov sin 141 v. Dura Europos
- Konstancije Klor, car/tetrarh, Konstantinov otac (305-306) 99, 115, 229, 245-246, 360
- Konstancije II., car, Konstantinov sin (337-361) 26, 35, 41, 90, 97-98, 105, 203, 236, 245, **256**, 258, 262, **263**, 264-266, 270, 273, 286, 319, 361, 363, 364, 367, 368, 372
- portret 90-91, **263**, **265**
- Konstant, car, Konstantinov sin (337-350) 217, 328, 329
- decenalijski pladanj **329** v. ostava (Kaiseraugst); srebro
- Konstantin (Veliki), car (307-337) 14, 17-18, 23-24, 33, 35, 39-41, 47, 60-62, 66-67, 69-70, 78, 86-87, 90, 98-99, 114, 115, 116, 117, 119, 123, 127, 128, 129, 131, 157, 187, 189, 192, 203-204, 215, 221, 225, 229-272, 273, 275-277, 279, 286-287, 291-292, 296, 298-300, 303, 307-308, 322, 328, 344-345, 349, 353, 358, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 372, 373
- graditelj crkava 232, 265, 276
 - kip (kolos) iz Maksencijeve bazilike 128, **229**, 245, 262, 358, 366
 - kip na forumu u Konstantinopolu 61, 248, 253, 367

- monumentalni kip u Rimu 254-255, 258, **361**, **365** v. Euzebij
- portret 90-91, **230**, 239, **240**, 241-243, 245, 258, 262-263, 265, 328, **358**, **360**
- slavoluk **13**, **18**, 19, 41, 49, 61, 79, 129, 166, 187, 200, 220, 223, 231, 233-234, **235**, **236**, 237, **238**, **239**, **240**, 242-243, **244**, 245-246, **247**, 248, **249**, 262-263, 265-268, 270, 272-273, 280, 292, 298, 308, 311, 315, 322, 327, 331, 335, **356**, **360**
- Konstantina, Konstantinova kći 177, 293, **376**
- mauzolej 177, 282, 293, **295**, 333, **334**, **339**, **376** v. crkva Sv. Konstance
- porfirni sarkofag **373**
- Konstantinopol 37, 41-42, 59, 70, 87, 91, **101**, **117**, **219**, 253-254, 256, 258-259, 262, 265, **268**, 269, 280, 311, **315**, 317, 331-333, **360**, **361**, **365**, **367**, **369**, **372** v. Istanbul
- antički kipovi 70, 87
- carska palača 154, 253, 256, 258-259, 308, **360**
- forum 61, 91, 262
- hipodrom 41-42, 70, **71**, 101-102, 268-269
- kršćanski spomenici **219**, 253, **364** v. Euzebij
- trijumfalni stupovi 269, **369** v. Arkadije; Teodozije II.
- Konstantinska prekretnica (*die Konstantinische Wende*) 251, 262
- kontornijati v. medaljon
- konzularni diptih v. bjelokost
- konzulat 43, 85, 101, 281, 316, 318-319, 345, **383**, **394**
- kopije 46, 75-76, 78, 83, 96, 99, 155, 234, 244, 315-316, 322, **383**
- rimske kopije
- Afrodita (Praksitel) 77
- diskobol (Miron) 77, **127**
- dorifor / dijadumen (Poliklet) **77**
- Heraklo (Lizip) 75, **76**, **124**
- srednjovjekovne i renesansne
- Filokalov kalendar 352, **367**
- Notitia dignitatum* 89, **90**
- koribant(i), Kibelini pratitelji 85
- kovanice **19**, 21, **23**, **30**, 31, 35, **42**, 58, 87-89, 93, 166, 203, 230, 241, 243 v. novac
- Krispinijan, mučenik 165
- Krispo, mučenik 165
- Krist 62, **117**, 169, 173, 195-206, 250, 284, 307
- čuda / čudesna ozdravljenja 19, 65, 148, **172**, 175, 188-189, 195-201, **217**, **222**, **223**, 278-279, 284, 286, 288, 308, 342, 351-352
- Čudesni ribolov 169
- Hod po moru 148
- Lazarovo uskrsenje 197, 199-200, 286
- Ozdravljenje oduzetoga (paralitika) **137**, 148, 199
- Ozdravljenje slijepca **196**, 200
- Pretvorba vode u vino (Svadba u Kani) 197, 200
- Umnažanje kruha **196**, 200
- Uskrsenje Jairove kćeri **196**
- grob 67, **148**, 188, 261
- među učenicima 21, 157, 197, 278, 284, 302, 304, 311, 348, **379**
- naslovi/tipovi
- Čudotvorac/Iscjelitelj (*thamaturgos*) 65, 107, 196-197, **223**, 267, 288
- Dobri pastir 149, 168, 170-175, 179-180, 186,

- 188, 190, 215, **251**, 284, 304, 355
- Dobročinitelj (*euergetes*) 250
- Imperator 250-252, 254, 259, 261, 266, 272, 289-290, 368
- Istinski filozof / Učitelj 168-169, 171-172, 175-176, 199, 278, 286, 288-289, 298, 300, 302, 304, 348, 379, 380
- Jaganjac Božji (*agnus Dei*) 193, 298-299, 301, 303
- Kralj / anđela (288, 321); Izraelov (285); nad kraljevima (271); nebeski (378); židovski (288)
- Lijepi Krist 199
- Mesija 180, 193, 195, 202, 286, **289**
- mladoliki / stariji tip 168, 377, 379
- Novi Mojsije 190, 192, 195, 221, 296-297
- Novi Orfej 169-170, 175, 216
- Pantokrator 200, 216, 298, 300-301
- Psihopomp 171
- Ribar (duša) 169, 186
- Sin Božji 195
- Spasitelj (*soter*) 250
- Sudac 65, 173, 300-303 v. Posljednji sud
- Sunce 202, 230-231, 261, 306 / Istinsko Sunce (62); Raspeto Sunce (62); Sunce Pravde (62, 171)
- Zakonodavac 293, 296-299, 331, 376, 380
- Ponovni dolazak 180, 193, 288-289, 293, 300, 302, 309, 377
- poslanje 209, 250
- Posljednji sud 64-65, 121, 155, 285, 301-302, 304
- priroda, božanska i ljudska 59, 67-68, 307
- prisporodobe (parabole) 122, 186
- svete slike/portret 153-155, 175-176, 196, 214, 216, 253, 288, 384 v. Euzebije
- trijumf 261, 287, 289, 298
- učenje 149, 211
- u slavi (*Maiestas Domini*) 288
- životni ciklus (kronološki) 195
- Naviještenje **278**
- Rođenje 185, **200**, 202-203, **278**, 295, 299, 306, **307**, 310, **311**, 378 v. Rođenje
- Poklonstvo mudraca (kraljeva) 203, 252, 278, 286, 299, 310 v. Bogojavljenje
- Pokolj nevine dječice **271**
- djetinjstvo 217, 307, 377
- Krštenje 188, 192, 221, 222, 284
- Propovijed na gori 172-173
- Propovijed u sinagogi 304
- Samarijanka na zdencu 148
- Preobraženje 298
- Muka 68, 185, 187, 195, 253-254, 261-262, 278-279, 287, 298, 303, 308-309, 373, 382
- Ulazak u Jeruzalem 278, 283-286, 288
- Posljednja večera 67, 182, 218
- Uhićenje 278-279, **287**, 298-299
- Suđenje (Pilatov sud) 261, 278-279, 284, **285**, **287**, 298, **299**
- Krunjenje trnovom krunom 261, **287**
- Šimun Cirenac nosi križ 261, **287**

- Raspeće/Smrt na križu 65, 87, 163, 192-193, 256, 261, 308-310, 378
- Uskrsnuće/Žene na praznom grobu 148, 170, 195, 261, 286-287, 303, 308, 358
- kristijanizacija 70, 251, 266, 275, 277, 351-352, 375
- kalendara 292, 304-312
- u umjetnosti 270-271, 319, 366
- kristogram 23, 229-230, 246, 255, 260-262, 309, 353, 366, 368 v. *labarum*
- krizmon v. kristogram
- križ 254, 260-261, 263, 269, 281, 286-287, 299, 303, 308, 309, 313, 365
- Kron, bog 71 v. Saturn
- Kroton (Južna Italija) 50-51 v. Plemnije
- Kršćanska kuća v. Dura Europos
- kršćanska književnost
- apologetska 203, 220, 252 v. Justin Mučenik; Feliks, Minucije
- biblijski ep 349, 354
- cento* 349 v. Proba
- kršćanska umjetnost 7-9, 23-24, 41, 81, 137, 144-147, 150-156, 162-167, 169, 175-179, 185-188, 195-198, 200-206, 230-231, 252-254, 262-266, 271-283, 286, 288, 291, 295, 301-312, 343, 354-355 v. katakombe; zagrobna umjetnost
- alegorijska interpretacija 8, 95, 106-107, 111, 149-150, 168-169, 172
- dominantna uloga Rima 137, 150, 310-311, 348
- primjeri u monumentalnoj umjetnosti 254, 293-304
- simbol 40, 42, 49, 60, 119, 125, 139, 153-154, 161, 164-167, 169-173, 176, 178, 182-192, 195, 199-205, 215, 218, 230, 232, 249, 251-260, 261, 262-278, 284, 287, 290-291, 295, 298, 300-303, 307-309, 328, 336, 342, 364, 365, 366, 377
- svete slike 82-83, 146, 153-154, 166, 175, 363
- u funkciji apologije 83, 119, 203-206, 220
- u funkciji kateheze 190, 195, 201, 206, 209, 214, 221
- utjecaj liturgije 49, 54-55, 67, 122, 137-138, 146, 153-154, 182, 195, 208, 269, 278, 291-293, 305-308, 376 v. kalendar
- utjecaj teoloških i dogmatskih ideja 70, 112, 138-139, 147, 150, 154, 156, 178, 190-191, 193, 201-204, 221, 256, 264, 268-269, 272, 278, 287, 289-290, 294, 296, 298, 301, 303-309, 312, 376
- kršćanski narod 149, 188, 192
- kršćanstvo v. monoteizam
- anikonični karakter 150, 153, 264
- državna religija 54, 61, 155, 259
- galilejsko praznovjerje 350
- Istočno 270 v. Crkva / Istočna
- kršćanski zemljovid 67
- povijesna misija 291
- sličnosti s neoplatonizmom 63-67, 71, 83, 164, 193-194, 253
- status u Carstvu 148
- širenje 46, 65-66, 264, 276
- trijumf 17, 63-72, 82, 117, 178, 251, 254, 261, 277, 287, 312, 363
- utjecaj arijanskih biskupa 305
- Zapadno 270 v. Crkva / Zapadna
- krštenje (sakrament) 119, 188-189, 190, 192, 198, 215, 363
- kruna 23, 61-62, 230-231, 235, 248, 261-262, 295, 308, 319, 358

solarna 45, **60**, 99, 141
 trnova 193
 vijenac / vijenac života (*coro-
 na vitae*) 203, 236, 238, 266,
 302, 309, 315, 321
 zlatna (*aurum coronarium*)
 203
 Krunjenje trnovom krunom v. Krist /
 životni ciklus
 Kuća maski 344 v. Del
Kunstwollen (umjetničko htijenje)
 23, 242
 kupatilo 36-37 v. terme
 Kvadi, germanski narod 31

L

labarum, Konstantinov vojni stijeg
 256, 258-259, 262, 266, 299, 308,
 319, 364, 366
 Laktancije, crkveni pisac i povjesni-
 čar 17, 26, 32-33, 52-53, 69,
 114, 115, 119, 122, 127, 229,
 231, **233**, 248-249, 255, 262,
 287, 332, 359
 Laokont, helenistička skulptura 63
largitio (darivanje u novcu ili žitu)
235, 327, 374 v. *liberalitas*
 Latini, srednjeitalijski narod 46
 Lav X, papa (1513-1521) 242
 Lazar, uskrsenje v. Krist/čuda
 Leohar, kipar 80, **81** v. Apolon Bel-
 vederski
 Leptis Magna (Libija) 147
liberalitas (novčani dar) 238, 327,
 329 v. *largitio*
 Licinije, car/tetrarh (308-324) 116,
 128, 229, 241, 244, 262, 313,
 332, 358, 360, 362, 386, 387
Lijepi stil 277-281, 311, 315, 372
 Likomed, kralj na otoku Skiru **107**,
345, **346**, 347
limes 31, 67, 140, 332-334
 na Dunavu 34, 326
 na Eufratu 23, 137

na Rajni 355
 lipsanoteka v. bjelokost; Brescia
 liturgijska godina 292, 306, 308 v.
 kalendar
 Lizip, kipar 75, 123, 124
 Apoksiomen 75
 Umorni Heraklo 75, 130 v.
 Heraklo Farnese
 Lokri (Kalabrija) / Lokrani 50
 lomača (*ustrinum*) 95, 105, 129
 London, muzeji 9, 103, 321, 327,
 341
 mitrej (Wallbrook) 143, 147
 bjelokosni reljef s Raspećem
 322
 Longin, filozof 56-57, 120
 EOrange, Hans Peter 243, 246, 262,
 360, 361, 362, 366, 367
 lov 38, 78, 98, 101, 110-112, 132,
 181, 184-185, 193, 217, 218,
 237-239, 244, 283, 296, 303, 317,
 335-337, 347, 350, 356, 359, 360
 na Konstantinovu slavoluku
239, **244**
 na mozaiku 183 v. Piazza Ar-
 merina
 na predmetima od srebra
 335-337
 na sarkofazima i reljefima
111, **112**, 132, 133, 171, 176,
 183, 185, 283, 296, **336**
 popularnost u rimskom druš-
 tvu 336, 356
 prerogativ vladara 238
 simbol hrabrosti 110, 238,
239
 Lucije Brut v. Brut, Lucije
 Lovro, sv. 368
 crkva Sv. Lovre (San Lorenzo) u
 Milanu 379
 Luka, evanđelist 186
 Lukijan sa Samosate, pisac i putuju-
 ċi filozof 46, 56, 107, 120, 122,
 123, 350
 Lukrecije, pjesnik i filozof 52, 84-85,
 119

Luksor (Egipat), zidne slike u Amonovu hramu 245, 367
 Luna, božica **54**, 235, 248, 260, 352
 Luperkalije (*Lupercalia*), poganska svetkovina plodnosti 212, 306, 381 v. svetkovine
lustratio (obred čišćenja) 238
 Luther, Martin 154

M

MacMullen, Ramsay 13, 25, 48, 59, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 126, 129, 207, 208, 212, 218, 223, 272, 358, 362, 371, 375, 386, 394
 Madrid, muzej **330**, 378 v. Teodorijev misorij
 Mađarska 335, 386
 Magerije, organizator igara, mozaik 100, 130
 magi (babilonski mudraci) 180, 201, 203, 224 v. Poklonstvo mudraca
Magna mater 56, 85 v. Kibela
 Magnencije, uzurpator (350-353) 265, 363, 365
Maiestas Domini v. Krist / u slavi
 Mainz (Njemačka) 9, 330, 333
 majstorske bilježnice 326, 333, 385
 Makrijan, „sabirač vračeva“ 231
 Makrin, car (217-218) 33
 Makrobije, pjesnik 19, 26
 Maksencije, car (306-312) 18, 128, 187, 223, 234, 236, 244, 246, 250, 255, 262, 358, 369
 bazilika **229**, 245, 262, 358, 366
 portret **233**
 Maksimijan, car / tetrah (286-305) 115, 128, 229, 245, 264, 335, 359, 362, 388
 uklanjanje slika / kipova 362
 Maksimin Trački, car (235-238) 32
 Maksimin Daja, car / tetrah (308-313) 33, 117, 128, 332
 Mala Azija 33-35, 64, 79, 84-85, 91, 108, 124, 125, 126, 276, 280, 311, 337, 359, 371, 372, 382
 Mamas, sv., čudo na grobu 223 v. čuda
 Mamertin, Klaudije, konzul 318
 Manastirine (Salona), groblje 110, **159**, 173, 175, 212, 370
 Mani, prorok 146 v. maniheizam
 maniheizam 146
 Mantova (Italija), sarkofag u katedrali **307**
 Marcijal, pjesnik 100, 309, 324
 Marcijan, istočnorimski car (450-457) 91
 Marija, Isusova majka 180, 224, 307, 376 v. Bogorodica
 s malim Kristom 179, 180, **203**, 204
 Marija, žena cara Honorija 351
 Marko, evanđelist 304
 Marko Antonije, trijumvir 47, 108
 Marko Aurelije, car (161-180) 17-18, 29-31, 40, 43, 45-46, **49**, 57, 63, 89, 94-95, 116, 117, 233, 238-239, 243, **247**, 269, 273, 309, 327, 345, 359, 361
 konjanički kip 88, 242
 portret **29**, **30**, 32
 reljef **49**, **93**, 234, 245-246, 331
 trijumfalni stup 21, **40**, 136, 198, 212, 246
 Markomani, germanski narod 31
 marksizam 16
 Markus, A. Robert 26, 117, 392
 Marrou, Henri-Irénée 19, 26, 54, 117, 119, 125, 130, 220, 347, 378, 382, 391
 Mars, bog rata 108, 132, 246, 352
 Marsovo polje (*Campus Martius*) 95-96
 maska v. Kuća maski
 kazališna 103, 161
 konjska **236**
 ljudska 139, 161

- Neptunova / morskoga božanstva 341, 353
 posmrtna / voštana 50, 74, 104, 12
 vojnička (*clibanarii*) 97
- Matatija, biblijski lik 144, 146
- Matej, evanđelist 121, 201, 202, 373
- Mathews, Thomas 215, 223, 267, 281, 286, 363, 369, 372, 374, 380, 382
- mauzolej 70, 86, 112, 127, 132, 165, 177-178, 199, 243, **251**, 254, 256, 282, 293, **295**, 304, 333-334, **339**, 355, 373, 375, 376, 379 v. August; Centelles; Dioklecijan; Gala Placidija; Hadrijan; Helena; Konstantina
 ispod bazilike Sv. Petra u Rimu 231, 261, 358, 379
 južno od bazilike Sv. Petra 375
 na groblju u Saloni **276**
- Mazzarino, Santo 30, 114
- medaljon 60, 89, 128, 169, 198, 205, 217, 234-235, 237-238, **239**, **244**, 245-246, 248, **249**, 260, **279**, 282, 301, 321, 328, **329**, 335-337, 341, 343, **345**, 353, 359, 360, 387, 388, 390 v. Hadrijan; Konstantin / slavoluk
 kontornijati 344, 362 v. poganska obnova
 zlatni 90, 129, 230, 240, 248, iz Beča **258**, 259, **265**
- Medeja, čarobnica i Jazonova žena 106, 154, 271
- Mediolanum* 106, 154, 271 v. Milano
- Mediteran 18, 154, 170, 371, 382, 391
- Medović, Celestin, hrvatski slikar 19. st. 9, 16
- Meleagar, mitološki junak, lovac 106, 132, 155
- Melanija Mlada v. Valerija Melanija
- Meliton, teolog 190
- menade (bakantice), Dionizove pratilje **103**, **341**, 343, 389
- menora, židovski sveti predmet 94, 139, 217 v. židovska religija
- mensa* (stol / oltar) 158, 346
- Mentor, umjetnik, poznat po radovima u srebru 325
- Merkur, bog, vodič duša u podzemnom svijetu 11, 103, 108, 352 v. Psihopomp
- Mesija v. Krist
- Mešak, biblijski lik 153, 195 v. Tri Hebreja u užarenoj peći
- Mezopotamija 137
- Milano 34, 219, 270, 276, 301, 304, 379 v. *Mediolanum*
 crkva Sv. Lovre (San Lorenzo), mozaik u kapeli Sv. Akvilina (San Aquilino) 379
 Milanski edikt 70, 148, 157, 185, 203-204, 229, 244, 246, 248, 272, 307, 392
 sarkofag 302-303, 309, 348, 369, 378, 379 v. crkva / bazilika Sv. Ambrozija (San Ambrogio)
 radionice (sarkofazi) 276, 371
- Mildenhall (Engleska), ostava **103**, **327**, 333, **341**, 344, 387, 389, 390 v. srebro
- Millar, Fergus 272, 358
- Milvijski most 187, 204, 229-231, 235, 249-250, 255-256, 262, 267, 296, 361, 362 v. Konstantin
- mim v. kazalište
- Minerva, božica 49, 143, 315, 340 v. Atena
- Mirjam, biblijski lik 267
- Miron, kipar 77, 127 v. diskobol
- misorij 386 v. srebro
 Teodozije (u Madridu) 327, **330**, **331**, 332, 335, 337, 368, 387
- mit
 alegorijski potencijal 106, 112, 193, 216, 342, 345, 355, 387
 politički 240
 socijalizacija mita 354

- mitologija v. grčka mitologija; rimska mitologija
 antička / poganska 20, 52-53, 79
- mitološka, mitološki
 ikonografija 112, 200, 351, 389
 tema / prikaz / scena 8, 23, 46, 74, 78, 102, 106-108, 111, 113, 124, 132, 133, 166, 171, 176, 194, 214, 260, 271, 321-323, 335, 340, 342-348, 350-351, **352**, 353-355, 389, 393
 figure / junaci 58, **76**, 85, 100, 106, 110, 132, 169, 216, 341-347, **352**, 353 v. Agamemnon; Ahilej; Amor i Psiha; Andromaha; Arijadna; Belerofont; Dedal; Endimion; Fedra; Filoktet; Ganimed; Hektor; Heraklo; Hipolit; Kasandra; Medeja; Meleagar; Nioba; Odisej; Orest; Orfej; Paris; Prijam; Prometej; Rea Silvija; Tezej
- mitološko-kršćanski prikazi 353-354
 Mitilena (Grčka) v. Zaharija
 Mitra, orijentalno božanstvo **54**, **55**, 58, 61, 137, 143, 208, 222, 290
 v. Kautopat i Kaut
 Taurokton **54**, **138**, 143, 209
 lovac **55**
 Mitra-Jupiter **290**
- mitraizam 39, 55, 119, 137-138, 143, 147, 207, 208 v. orijentalni kultovi i religije
 ikonografija 137, 147, 208, 222
 kult 143, 208, 218, 374
 kulturna slika / reljef **54**, **55**, 137, **138**, 143, **290**
 univerzalnost poruke **138**, 143
- mitrej 137, 140, 208, 374
 Dura Europos 137, 140, 143
 San Martino ai Monti 208
 Wallbrook (London) 143, 147
 Mitridat, pontski kralj 93
- Mjesec 261, 287, 340 v. Luna
 Mojsije 50, 68, 144, 170, 192-193, 196, 220, 223
 čudotvorac 190, 196, 220, 267
 Izlazak iz Egipta 144, 189, 196, 267, 284, 295, 351, 377
 Prijelaz preko Crvenoga mora 144, 221, 250, 267, 296 v. sarkofag
 Čudesni izvor u pustinji 144, 189-190, **192**, 196-197, 220, 221, 222, 234, 284, 291, 375, 377, 380
 prima Zakon / zapovijedi 278-279, 284, 295-296, 377
 usporedba s Konstantinom 221, 250, 267, 296
 usporedba s Kristom 190, 192, 195, 221, 267, 296
 usporedba s Petrom 190, 197, 221, 222, 284, 296, 377, 380
- Momigliano, Arnaldo 17, 25, 120, 370, 393
- monoteizam 61-62, 122
- Montesquieu, Charles-Louis de Sécondat 14-15, 25, 29, 32, 39, 91, 114
- Mordokaj, biblijski lik 144
- Moselle, rijeka u Francuskoj 337
- mousikos aner* v. Muze
- mozaik 78, 161, 209, 214, 217, 316, 318, 353
 nadgrobni 219, 276, 348
 u Kartagi 374
 u Saloni **276**, 348 v. Aurelijan, Tit Aurelije
 sjevernoafrički 124, 130, 203
 v. Sjeverna Afrika
 u crkvi v. crkva / biskupa Teodora; Sv. Apolinara (*in Classe / Nuovo*); Sv. Lovre; Sv. Marije Velike; Sv. Konstance; Sv. Pudencijane; Sv. Vitala
 u krstionici v. Napulj; Ravena
 u mauzoleju v. Centelles; Gala Placidija; ispod crkve Sv.

- Petra; Konstantina (crkva Sv. Konstance)
 u palači v. Galerije; Nadbiskupska palača u Raveni; Teodorikova palača u Raveni
 u sinagogi v. Beth Alfa 207
 u vili v. El-Djem; Frampton; Hinton St. Mary; Kuća maski na Delu; Nea Papos; Piazza Armerina
- mučenici 13, 68-69, 123, 155, 157, 159, 165, **166**, 250, 263, 284, 292, 305, 308-309, 380
 grobovi 157, 159, 173, 183, 197, 211, 223, 308, 392 v. *depositio martyrum*
 prikazi u umjetnosti 155, 163-166, 213, 217, **287**, 288, 299, 377
- Mumije Ahejski, rimski vojskovođa, osvajač Grčke 75
- Muze 20, 73, 111, 348
 „Čovjek od Muza“ (*Mousikos aner*) 19, 348
 na nadgrobnom spomeniku **276**
 na sarkofazima **20**, **111**, 172, 215, 288-289, **348** v. sarkofag
- ## N
- Nabukodonosor, babilonski kralj 153, 270-271, 299, 379 v. Tri Hebreja u goruđoj peći
 kip/poprsje **153**, 299, 370, 379
 nacizam 23
 nadgrobna, nadgrobn
 freska v. slika / slikarstvo
 mozaik v. mozaik / nadgrobn
 natpis 63, 110, 121, 132, 183, 283, 388
 portret **45**, 218, 288
 reljef / skulptura 95, **99**, **105**, 108, 142, **181**, 200, 212, 273, 275, 278, 311 v. Eurizak; Hateriji; Ostija; Trier
 Trimalhionov spomenik 56, 109 v. Petronije; Trimalhion
- Naks, otok u Egejskome moru 80, 106, 132, 342 v. Arijadna
- Napulj (Italija) 157, 338, 365
 krstionica Sv. Ivana (*San Giovanni in Fonte*), mozaik 365
 Naronna (Vid kod Metkovića) **82**, 315
- naručitelji
 carski 293, 335
 kršćanski 171, 176, 234, 265, 281, 338, 351-352, 371
 rimski 76, 78-79, 106, 108-110, 131, 154, 163, 170, 176, 221, 275, 277, 280-281, 301, 311, 315, 338, 345, 347, 351, 373
- Narzes, perzijski (sasanidski) kralj 344
- Navještenje v. Krist / životni ciklus
- Nazoni, rimska obitelj, grobnica 214
- Nea Papos (Cipar), vila, mozaik 354, 389
- nebeski 57, **60**, 61-63, **64**, 80, 143, 230, 241, 248, 250-252, 254, 273, **288**, 289-290, 295, 298-301, **302**, 303, **309**, 312, 336, 339, 361, 378
 Nebeski Jeruzalem v. Jeruzalem
 Nebeski sudac 173 v. Krist
- nebo 16, 39, 48, 57, 71, 95, 137, 165, 195, 197, 201, 203, 205, 229, 231, 235, 240, 248, **249**, 254-255, 262, 288-289, **290**, 304, 315, 390 v. Celo (*Caelus*)
- neoatičke radionice v. radionice
- neofiti 149, 372
- neoplatonisti 56, 63, 71, 83, 126, 164, 193, 253 v. Amonije; Apolonije; Olimpije; Plotin; Porfirije; Proklo
- neoplatonizam v. filozofska škola
- Nepobjedivo Sunce (*Sol Invictus*) 39, 61, 248, 384 v. Aurelijan
 na kovanici 262
 svetkovina (*Natalis Invicti*) 306, 381

- Neptun, bog mora 102, 162, 189, 353-354
- nerejide, morske nimfe 111, 341, 351, 389
- Neron, car (54-68) 45, 74-75, 117, 239
kolos 75, 89, 117, 128, 248, 361
Zlatna palača 75, 160
- Nerva, car (96-98) 88-89
- New York, Muzej Metropolitan 17, 121, 260
- Niceja (Mala Azija) 192-193, 307
- Nicejska dogma / vjerovanje 20, 269
- Nijekanje Krista v. Petar / ciklus
- nijelo, ukrasna tehnika 328-329, 335, 343, 386, 387, 389
- Nikomahi, rimska obitelj 37, 313, 321, 340, 349, 362, 384
- Nikomedijska (Mala Azija) 34, 58, 232, 333
crkva u Nikomediji 232 v. Laktancije
- Nil Sinajski, sv. 303
- Niniva (Asirija) 188 v. Jona
- Nioba, mitološki lik 324
- Niš (*Naissus*) 386
- Nizozemska 184
- Noa, biblijski lik 139-140, 189
- Noina arka 140, 188
- Nola (Kampanija) 183, 273, 303, 349, 382 v. Paulin iz Nole, sv.
- Nono, pjesnik 19, 26, 354 v. *Dionysiaca*
- Notitia dignitatum* (opis administrativnog ustroja Carstva) 89, 90, 387
- Notitia regionum* (opis grada Rima) 127
- Nova religioznost 8, 18, 54, 105, 155, 196
- novac 13, 21, 30, 38, 42, 52, 59, 61, 74, 88, 109, 116, 128, 139, 183, 197, 218, 230, 240-241, 322, 328, 332, 360, 362, 365
inflacija 30
- politička propaganda 13, 65, 88
- Novi Orfej 169-170, 175, 216 v. Krist
- Novi zavjet 65, 67-68, 112, 148-149, 154, 168, 170, 195-206, 220, 225, 278, 281-282, 284, 295, 303, 349, 368
- Novo doba (*Saeculum novum*) 250 v. Zlatno doba
- Nubijci, afrički narod 93
- Numa, rimski kralj 83
- ## NJ
- Njemačka v. Germanija
- ## O
- obelisk 99, 102
Konstancija II. 41, 264
Teodozije 41, 42, 71, 116, 268, 269, 317, 330 367, 368, 378
- obrazovanje 16, 32, 39, 46, 109, 117, 213 v. klasična kultura
nekvalitetno obrazovanje 16
vladari slabog obrazovanja 32, 39
u vrijeme Druge sofistike 46
- Ocean, mitološko božanstvo 54
maska 353
pladanj 340, 341, 342 v. Mil-denhall
- Odisej, Homerov junak 63, 104, 107, 345-347
- Odiseja*, epska pjesma 74, 210 v. Homer
- Oktavijan 88, 97 v. August
kip / slika 97
- Olimp 84, 389
kršćanski Olimp 298, 302
- Olimpije, filozof 71
- Olimpljani / olimpski bogovi / božanstva 52, 58, 168, 196, 340, 342, 353
- Olimpiodor, povjesničar 116

- oltar (*ara*)
 carski v. August; Tiberije
 kršćanski 70, 90, 193, 275, 292, 302
 poganski 51, 57, 68, 86, 102, 153, 197, 233, 237, 244, 321, 359, 362, 390
- Oltar Pobjede (u rimskoj kuriji) 19, 51, 53, 82, 118, 120, 313
- opus sectile* (ukrasna tehnika u arhitekturi) 161
- orant (stav molitve) 165, 171, 178, 180, 217, 220, 221, 270, **348**, 375
- oratio* (govor, obraćanje narodu) 234, **235**, 245 v. Konstantin / slavoluk
- Orest, Agamemnonov sin 106, 154
- Orfej, mitološki pjevač 58, **169**, 175, 196, 214, 216 v. Euridika
 Novi Orfej v. Krist
 Orfičke himne 170
- Origen, kršćanski pisac i učitelj 66, 83, 117, 158, 193, 209, 218, 224, 231
- orijentalni kultovi i religije 47, 65, 384
 besmrtnost duše 55
 ekstatični i orgijastički rituali 47
 misticizam 54-55
 orijentalna božanstva 58-59, **141**, **142** v. Atis; Izida; Kibela; Mitra
- Orozije, crkveni pisac i povjesničar 47, 69
- Oront, rijeka u Siriji 47
- Osroena (Sirija) 87
- ostava 30, 326, 333, 385, 390 v. Berthouville; Beaurains; Boscoreale; Eskvilin; Hildesheim; Kaiseraugst; Mildenhall; Seusovo blago; Traprain Law; Vinkovci
- Ostija (Italija) 120, 132, 264
 nadgrobni reljef **99**, **105**
 sarkofag / grobnica 109, 202, 223, 371
- Otes, svećenik 141 v. Dura Europos
- Ovidije, pjesnik 53, 65, 85
- Ozdravljenje oduzetog (paralitika) v. Krist / čuda
- P**
- Painter, Kenneth 344, 368, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393
- pakao 65, 156, 170, 210
- Palatin, rimski brežuljak 310
 Apolonov hram 80, 89
 carska palača 58, 139
 skulptura 73, 391
- Palazzo della Cancelleria*, reljef 88, 236-237
- Palermo (Italija), sarkofag u katedrali **309**
- Palestina, rimska provincija 67, 122, 124, 139, 153, 216, 232, 241, 364, 366, 381
- Palmira (Sirija) 23, 141-142, 208
- Pamahije, senator 183
- Pan, mitološko božanstvo **103**, 171, 216, **341**
- Panik (Bosna i Hercegovina), mozaik 214
- Panonija, rimska provincija 114, 265, 354, 371
- panteon 48, 54, 58, 79, 81, 143, 198, 208, 374
- Panteon, hram u Rimu 70
- Pantokrator v. Krist
- Parabiago (Italija), pladanj 340, 389 v. srebro
- Parentalije (*Parentalia*) v. *Dies parentales*
- Paris, trojanski kraljević (Parisov sud) 102-103
- Pariz (Francuska) 9, 16, 94, 101, 106-107, 128, 321, 323
- Partenon (Atena), hram 126, 127, 346
- Parti, perzijski narod 204, 359

- paruzija (*parusia*) 293, 300, 302, 309, 377 v. Krist / Ponovni dolazak
- Pasha, židovski blagdan 308 v. svetkovina
pashalna simbolika 188, 298
- pasionski sarkofazi v. sarkofag
- Paulin iz Nole, sv., biskup i pisac 183, 273, 303, 349, 382 v. crkva Sv. Feliksa
- Pauzilih iz Soluna 345, 390 v. Ahilej / na predmetima od srebra
- Pavao, apostol 9, 21, 66, 71, 149, 153, 189-190, 193, 260, 292-293, 297-300, **302**, 303, 312, 356, 363, 366, 375, 376, 377, 380 v. crkva (bazilika) Sv. Pavla
grob 278
mučeništvo 292, 376
na sarkofazima 278, 284, **288**, 292, 299, 301
oslikani ciklus u bazilici 303
poslanice 222
princeps Ecclesiae 21, 153, 292 v. Crkva; Petar
staklena plitica sa zlatnim dnom 260
sveta slika 153 v. Euzebije
svetkovina v. Petar i Pavao u katakombama **298**
uhićenje 284, 292
- Pax deorum* 50, 244
- Pax romana* 13, 250
- pedagog 180, 348
pedagog / filozof (ikonografski tip) 175-176, 300, 379, 380
- Pegaz, krilati konj 85, 353 v. Belefонт
- Pelso* (jezero Balaton u Mađarskoj) 335 v. Seuso
- Periklo, portret na štitu 127 v. Fidija
- Perpetua, mučenica 69, 173, 176, 215
- perspektiva
hijerarhijska / ikonografska / simbolička 23, 40, 258, 331
iluzionistička 159
- Pertinaks, car (193) 95, 218
- Perugino, renesansni slikar 361
- Perzefona, božica podzemnoga svijeta 106 v. Prozerpina
- Perzej, mitološki junak 119
- Perzija 23, 35, 39, 58, 91, 140, 151, 333
- Perzijanci (Međani) 31, 58, 93, 97, **321**, 359 v. Parti; Sasanidi
odjeća / nošnja 143, 202-203, **204**, 268, 270, 295, **321** v. Mitra
- Petar, apostol 153, 188, 197, 216, 219, 220, 260, 275, 278, 280, 288, 291-292, 296, 298-300, 305-306, 308, 366, 377, 380 v. crkva (bazilika) Sv. Petra
ciklus / trilogija: Čudo u zatvoru (Čudesni izvor) / Nijekanje Krista / Uhićenje **68**, 144, 185, 190, **192**, 197, 200, 219, 220, 221, 222, 234, **278**, **279**, 281, 284, 291-292, 296, 298, 303, 305-306, 375, 377, 380
grob 190, 197, 278, 291, 302, 306, 308, 322
mučeništvo 284, 288, 292, 308
na sarkofazima 68, 185, **192**, **200**, 278, **279**, **288**, 289, 291, **292**, 298-302, 305-306, **311**, 312, 364, 366, 375, 378
novi Mojsije **190**, 220, 222, 291, 380 v. Mojsije
oslikani ciklus u bazilici 303
Predaja ključeva 295
Predaja zakona (*Traditio legis*) 284, 289, 291, 293, 296, 298, **299**, 300, 302, **311**, 375, 378
primus electus 292, 305
princeps Ecclesiae 21, 153, 292 v. Crkva; Pavao
staklena plitica sa zlatnim dnom 260
sveta slika 153 v. Euzebije

- u katakombama **190, 298**
svetkovina 291, 305
- Petar i Pavao, zajednička svetkovina
292, 376
- Petit, Paul 25, 34, 53, 114, 115, 119,
120
- Petronije, satiričar 38, 56, 74, 81,
109, 120, 324
- Petronije Prob v. Prob, Petronije
- Petronila, sv. 217
- Piazza Armerina (Sicilija) 99, 101,
130, 183, 335-336
mozaici 99, 116, 130, 183,
335-336
vila 101, 116, 335
- Pietas* (Pobožnost) 14, 110, 178,
195, 244
- Pietri, Charles 246, 264, 305
- Pikti, narod na sjeveru Britanije 99
- Pilat v. Poncije Pilat
- Pir (Makedonac), helenistički kralj
50
- Pitagora, filozof 57, 176, 182, 196-
197
- Platon, filozof 56-57, 66-67, 83,
176, 181-183, 198, 214, 319, 349
v. Akademija
- Pleminije, legat 50, 118
- ples v. kazalište
- Plinije Mladi, dužnosnik i pisac 88,
97, 114, 126
- Plinije Stariji, dužnosnik, pisac i uče-
njak 57, 73-75, 80, 83, 87, 102,
104, 123, 124, 127, 129, 161,
323, 324-325, 387
- plitica 328
staklene plitice sa zlatnim
dnom 260
- Plodna zemlja (*Tellus*) 93, 290, **321**,
330
- Plotin, filozof 20, 58, 63, 66-67, 83,
122, 164, 182-183, 196, 199, 213,
253
sarkofag **20, 374**
- Plutarh, povjesničar 15, 83, 125,
197, 360
- Pobjeda (*Victoria*), božica 21, **24**,
93, 139, 209, 217, 235, 237,
238, 256, 258, 266, **315**, 319,
321, 356, 366, 367, 369, 378,
379
- pogani 19, 43, 51, 53, 61, 66, 81,
83, 112, 117, 122, 126, 151, 154,
216, 220, 255-256, 269, 273, 315,
349, 351, 354, 362, 367, 383,
392, 393
- poganska, poganski v. mitološka,
mitološki
božanstva 60, 89, 197, 231,
237, 262, 305
hram 41, 70, 78, 117, 263-
264, 306 v. oltar
kip / slika v. idoli
kult 41, 126, 306, 322, 362
mitologija v. mitologija
obnova 70, 120, 321, 340,
344, 384
sadržaj 163, 173, 321, 336,
362
svetkovina v. svetkovina
tradicija / običaj 52, 83, 86,
127, 170, 230, 306, 352, 381
- poganstvo 52-53, 77, 103-104, 198-
199, 290, 337 v. filozofija; mito-
logija; politeizam; rimska religija
- pogreb
carski v. carski pogreb
kršćanski 211, 282
- Poklonstvo mudraca (kraljeva) v.
Krist / životni ciklus
- Pokolj nevine dječice v. Krist / život-
ni ciklus
- Polibije, povjesničar 104, 129
- Poliklet, kipar 77, 279, 289
dijadumen 77, 279
dorifor (kopljonoša) **77, 289**
- politeizam 29, 47-48, 51, 62, 68,
126, 147 v. poganstvo; rimska
religija
- Poluks 55, 102 v. Dioskuri; Kastor
- Pompej, političar i vojskovođa 51,
93, 102, 104, 387

- Pompeji (Italija), freske
 u grobu 324
 u Vili misterija 342
- Poncije Pilat v. Krist / životni ciklus / Pilatov sud
- Ponovni dolazak v. Krist
- Pont (Mala Azija) 93, 337
- pontifex maximus* (vrhovni svećenik) v. svećenik
- Porfirije, filozof, Plotinov učenik 56, 66, 126, 183, 193, 196, 199, 222
- Posljednja večera v. Krist / životni ciklus
- Posljednji sud v. Krist
- posmrtno maske v. maska
- Praksitel, kipar 73, 87, 97, 286
- Praroditelji 149, 284 v. Adam i Eva
- Predaja ključeva v. Petar
- Predaja zakona v. Petar
- Preresta, svetište Fortune Primigenije 52
- Preobraženje v. Krist / životni ciklus
- Prijam, trojanski kralj 324, 390, 391
- Prijelaz preko Crvenoga mora v. Mojsije; sarkofag / vrste
- Prima Porta v. August
- Prob, Petronije, konzul, diptih 319, 365, 386 v. bjelokost
- Proba, Faltonija Beticija 19, 349
- profectio* 238 v. carski / odlazak u rat
- progon
 druida 48
 kršćana 7, 13, 43, 51, 68-69, 122, 123, 153, 155, 157, 187, 210, 211, 215, 220, 223, 229, 231, 249-250, 252, 271, 375, 376, 392
 Židova 118
- Projekta 315, 350-351, 380 v. Eskvilin, ostava; škrinjica
- Proklo, filozof 56
- Prokopije, povjesničar 86, 91, 127, 128, 272
- Prometej, jedan od Titana i polubog, tvorac čovjeka 296
 na sarkofazima 296, 377
- Propovijed na gori v. Krist / životni ciklus
- proročište 52, 199 v. Apolon
- Proročke knjige 144 v. Stari zavjet
- proselitizam 51, 139, 146
- Prozerpina, božica, riznica u hramu 50 v. Perzefona
- Prudencije, kršćanski pjesnik 85-87, 103, 125, 166, 202, 207, 213, 230, 380, 382
- prvaci (apostolski) v. apostoli; Pavao; Petar
- Prvi ekumenski koncil v. koncil; Niceja
- psalam 156, 170, 215, 252, 356
- Psiha 106 v. Amor
- Psihopomp
 Krist 171
 Merkur 64, 171
 pastir 173, 215, 216
- Publije Valerije, konzul 318
- Pula 292, 302, 322, 375
- Punski ratovi 55
- ## R
- radionica v. bjelokost; mozaik; sarkofag; skulptura; srebro
- radionica (po nakani i mjestu)
 (neo)jatičke 46, 107, 108, 276, 340
 carske 319, 323-324, 326-328, 331, 333, 345, 366, 387, 390
 kršćanske 223, 234, 291-291, 366, 371
 maloazijske 125, 382
 u Afrodizijadi 79
 rimske (*Stadtrömisch*) 80, 132, 150, 158, 167, 176, 178, 186-187, 200, 219, 221, 223, 234, 242, 267, 276, 280, 291-292, 305, 310-311, 333, 370, 371, 373, 378, 379
 sjevernoafričke 335-336

- sjevernoitalske 276, 322, 371
 v. Akvileja; Milano; Ravena
 u južnoj Francuskoj 276, 366
 v. Arles
 u Konstantinopolu 219
 Rafael, renesansni slikar 242, 361
 raj 64-65, 163, 168, 173, 178, 181-
 182, 188, 300, 336, 342
 rajaska, rajski
 krajolik 293, 299
 objed 182 v. gozba
 Rajna, rijeka 31, 326, 355 v. limes
 Raspeće v. Krist/životni ciklus
 Ravena 165, 211, 251, 252, 276
 mozaik
 u crkvi Sv. Apolinara 218,
 298 v. crkva (bazilika) Sv.
 Apolinara (*Nuovo / in Clas-
 se*)
 u crkvi Sv. Vitala 272, 368
 v. crkva Sv. Vitala
 u krstionici ortodoksnih
 374
 u mauzoleju Gale Placidije
 165, 251, 254, 256, 304,
 355 v. Gala Placidija
 u Nadbiskupskoj palači
 251, 252, 259
 u Teodorikovoj palači 337
 sarkofag / radionica 211, 276,
 277, 371
 Rea Silvija, majka Romula i Rema
 194, 342
 na sarkofazima 194
 Reformacija 154 v. Luther
refrigerium (caristia), objed na gro-
 bu 183, 218 v. *Dies parentales*;
 gozba
 religija v. helenistička religija; kr-
 šćanstvo; monoteizam; orijentalni
 kultovi i religije; poganstvo; poli-
 teizam; rimska religija
 relikvije 67, 140, 253-254, 322, 364
 sv. Križa 253-254 v. Helena;
 Jeruzalem
 Renan, Ernest 29, 114, 207
 renesansa 14, 23, 280
 pisci 23
 umjetnici / umjetnost 242,
 348, 378
rex datus (Rim postavlja vladara)
 238
 riba 38, 64, 182, 194, 303, 332-333,
 335, 337-338
 simbol euharistije 169
 znak prepoznavanja među kr-
 šćanima 151, 153, 169
 ribar / ribič 111, 151, 153, 162, 169,
 186, 189, 337 v. Krist / Ribar
 duša
 Riegl, Alois 23, 26, 242, 316
 Rim (grad) 8-9, 23, 30, 34-35, 39,
 56, 65, 75, 80, 99-100, 102, 104-
 105, 116, 122, 127, 150, 158,
 175, 185, 232-234, 237, 276, 281,
 285, 292, 306, 310, 318
 kršćanski 69, 140, 148, 154-
 159, 161, 164, 176, 201, 204,
 250, 275-276, 281, 291-292,
 305, 313
 poganski 85, 118, 264, 313,
 321, 322, 384
 popis znamenitosti 86 v. Za-
 harija iz Mitilene
 radionice v. radionica
 rimska aristokracija (senatska) 16,
 21, 33-36, 38, 87, 98, 108, 118,
 122, 165, 175, 181, 184, 213,
 237, 243, 276, 281-282, 289, 291,
 304, 311, 316-320, 322, 334-340,
 346-351, 354-355, 361, 371, 374,
 375, 380, 393
 aristokratska kuća 37, 74,
 165, 315, 324, 326, 333, 340,
 346, 355
 aristokratska kultura 280-
 281, 340
 gubitak političkog utjecaja 33,
 37, 318
 miješana religijska pripadnost
 322, 348, 351-352, 380, 391
 odnos prema obrazovanju/trad-
 iciji (*mos maiorum*) 16, 32,
 46, 354, 384

- pokrštaivanje 277, 304, 349
 provincijska 35, 37, 326
 vojnička 38, 334, 355
- rimska književnost 118, 351 v. Apulej; Auzonije; Enije; Horacije; Juvenal; Klaudijan; Lukrecije; Makrobije; Marcijal; Ovidije; Petronije; Proba; Rutilije Namacijan; Vergilije.
 vergilijanizam 53
- rimska (tradicionalna) religija 48-54, 58, 60-61, 79, 106, 137, 140-141, 171 v. pogani; poganska, poganski; poganstvo; politeizam
 građanska teologija 52
 mitologija/mit 79 v. mitologija; mitološka, mitološki
 odnos prema smrti 63
 politička uloga 53
 popularna religija 57, 59, 110, 137
 praznovjerje 16, 47, 51-52
 sinkretizam v. sinkretizam
 vjerska tolerancija 48, 51, 313
 vjerske svetkovine v. svetkovina
- Rimaska Republika 15, 38, 54-55, 74-75, 93, 110, 155, 317, 319, 323, 326, 355
- rimska umjetnost 7, 13, 21, 23, 46, 75, 80, 86-87, 95, 99, 182-183, 199, 201, 231-232, 238, 245, 252, 262, 268-269, 278-281, 286, 290, 301, 308, 313, 318, 322-324, 327-328, 336, 338, 340, 350-351 v. carska umjetnost; kršćanska umjetnost; naručitelj; tetrarhijska umjetnost; zagrobna umjetnost
 društvena uloga umjetnosti 73, 74
 plebejska 95, 183
 status umjetnika 75
 topografski realizam 94, 245, 292, 301
 trgovina umjetninama 79
- rimska vojska 30-31, 46, 120, 229, 235-236, 269, 332, 347, 355 v. *labarum*; *vexillum*
- (ne)disciplina 29, 33
 novačenje barbara 61, 115, 355, 367
 pobjednička / nepobjediva 93, 98, 129, 130, 237, 247, 256, 269, 344
 profesionalna 355
 u provincijama 33, 333, 354
 vojnički carevi 21, 32, 39, 61, 237, 260
 za Dioklecijana 17
 za Konstantina 39, 230, 236, 247, 249, 255-256, 360, 362
- Rimski senat 33, 35, 38, 50-51, 74, 86, 119, 127, 128, 129, 233-234, 268, 312, 332, 359, 361
 kurija 19, 51, 53, 82, 127, 313
 odluka (*Senatus consultum*) 56, 383
 senatori 33, 35-37, 88, 96-97, 105, 115, 118, 183, 203, 246, 317, 361, 371, 382, 393
- Rimsko Carstvo 7, 9, 13-17, 20-21, 23, 29-43, 46-48, 50-51, 54, 56-58, 60, 62-63, 65-71, 73-75, 77-79, 84, 86-101, 105, 107-109, 111, 113, 114, 115, 118, 122, 123, 126, 130, 137, 139-141, 143, 147-151, 154-156, 185, 196, 198, 203, 207, 209, 219, 229-230, 233, 236, 239-244, 246, 248, 250-252, 256, 258-259, 262, 264-265, 268-270, 272-273, 276-277, 282, 286, 289-291, 304, 311, 313, 315, 317-319, 322-324, 326, 328-334, 338-339, 341, 343, 345, 347, 353-356, 358, 367, 369, 371, 374, 381, 383, 385, 394
 balkanske provincije 276
 birokracija 17, 29, 35
 decentralizacija 34-35, 276
 demografija 31
 dinastijski princip 33, 39, 361
 društvena mobilnost 33, 115
 globalizacija 34
 inflacija v. novac
 Istočno 365, 370

- kasno 8, 62, 79, 88-89, 114, 242-243, 326, 383
- korupcija 369
- kršćanska zajednica 69, 140, 148, 154, 156-159, 161, 164, 176, 201, 204, 250, 275-276, 291-292, 305, 313, 380
- rano 55, 114, 126, 236, 323-324, 355
- raspad centralne vlasti 355
- vojnička monarhija 32
- zapadne provincije 15, 114, 229
- Zapadno 365
- Rođenje 195, 202, 217, 275, 306, 353, 381 v. Krist / životni ciklus svetkovina (*Natalis Christi*) 224, 306-308, 353, 381
- Roma, božica, personifikacija grada i države 95, **96**, **111**, **238**, **315**
- Romanitas* 46, 71, 315, 349
- Romul i Rem, braća, legendarni utemeljitelji Rima 83, 307
- Rossi, Giovanni Battista de 155, 295
- Rostovtzeff, Michael 30, 114
- Rumunjska 31, 208 v. Dacija
- Rutilije Namacijan, pjesnik 21
- S**
- Sabazije, frigijsko božanstvo 64, 182
- Sabina, Hadrijanova žena, reljef s apoteozom 95
- Sabinijan, vojskovođa 356 v. Amijan Marcellin
- sacerdotium* 270 v. vlast / duhovna
- Saint-Georges-de-Montagne (Francuska), vila, skulptura 78
- Saint-Just, jedan od vođa Francuske revolucije 15
- Salomonov hram v. Jeruzalem
- Salona (Solin) 36, 84, 159, 169, 175, 214, 276, 311
- Manastirine v. groblje
- mozaik s Orfejem **169**, 214
- nadgrobní mozaik (Aurelija Aurelijana) **276**, 348
- sarkofag Dobroga pastira 173, **175**, 215, 370, 371
- sarkofag Hipolita i Fedre 109, **110**, 159, 173, 175
- sarkofag s Prijelazom preko Crvenoga mora **267**, 271
- Venerin kip **84**
- Salustije, povjesničar 48
- Samager (kraj Pule), bjelokosna škripanjica 292, 302, 322, 375 v. bjelokost
- San Ambrogio* v. crkva (bazilika) Sv. Ambrozija u Milanu; sarkofag
- San Apollinare in Classe* v. crkva (bazilika) Sv. Apolinara u Raveni; mozaik
- San Apollinare Nuovo* v. crkva (bazilika) Sv. Apolinara u Raveni; mozaik
- San Vitale* v. crkva Sv. Vitala u Raveni; mozaik
- Santa Maria Antiqua* v. crkva Sv. Marije Stare
- Santa Maria Maggiore* v. crkva Sv. Marije Velike; mozaik
- sarkofag **20**, 46, 78, 156, 184, 219, **338**, 374 v. Aleksandar; carski mitološki / poganski 46, 79, **80**, 105, **106**, **107**, 108-109, **110**, 131, 132, 133, 167, 171, 173, **175**, 176-178, 194, 200, 212, 216, 222, 224, 276, 279, 340, 342, 344, 377, 390, 391 v. Ahilej; Arijadna; Dioniz; Endimion; Hipolit i Fedra; Meleagar; Prometej; Rea Silvija; Selena
- vrste
- biografski / životni ciklus (*Lebenslauf*) 108, 110, **180**, 217, 282, 348
- dječji 111, **180**
- s morskim bićima (*Meerwesen*) 111, 194
- s motivom filozofskog razgovora / poduke (*Leseszene*) **20**, **348**

- s motivom gozbe (*Klinen-Mahl*) **184**, 338, 373
- s motivom lova **111**, **112**, 132, 133, 171, 176 v. lov Sidamara tip 280
- kršćanski 65, 121, **153**, 158, **162**, 163, 167, **168**, **171**, 173, **175**, 177, 180, 185, **186**, 187-188, **189**, **192**, **194**, 195, **196**, 197, **200**, **202**, **203**, **205**, 211, 215, 217, 218, 219, 220, 221, 223, 224, 230, 234, 260, **261**, **267**, 275-277, **278**, **279**, **282**, **283**, **285**, **287**, **288**, **292**, 295, **296**, **299**, 300-302, 306-307, **309**, 310, **311**, 312, 315, 338, 343, 347, **348**, 350, 359, 364, 366, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 377, 378, 379, 381, 382, 385, 388 v. Adelfija; Arles (katedrala); Bebija Hertofila; Flavije Gorgonije; Junije Bas; Konkordije; Mantova (katedrala); Milano (crkva Sv. Ambrozija); Palermo (katedrala); Salona
- Dobroga pastira **171**, 173, **175**, **177**, 215, **348**, 370, 371
- Dogmatski **296**, 379
- Dva brata **279**, 280-281, 284, 372
- vrste
- na friz (*Friessarkophage*) **192**, **200**, 223, 275, **292**, 298, 309, 311
- na stupove (*Säulensarkophage* / *Columnar Sarkophage*) ili stabla (*Baum-sarkophage*) 280-281, **283**, 291, 300, 350, 372, 373, 377, 382
- pasionski **261**, 278-279, 284, **287**, 299, 308-309, 372, 373
- s motivom berbe grožđa **171**, **186**
- s motivom gradskih vrata (*Stadttoor* / *City Gate*) 280, **299**, 301
- s motivom Prijelaza preko Crvenoga mora **267**, 271, 296
- s motivom strigila **60**
- s motivom zvijezda **309**
- s reljefom na dva registra 277, **278**, 283, 373
- Sarmati, nomadski narod blizak Skitima 97, 374
- Sasanidi, perzijska dinastija 58, 140
- satir, mitološko biće, u Dionizovoj pratnji 103, 341-342, **343**
- Satirikon* 56, 74, 81, 324 v. Petro-nije; Trimalhion
- Saturn, bog 352 v. Kron
- Saturnalije (*Saturnalia*), poganska svetkovina 84, 126, 352 v. svetkovina
- Saveznički rat 34
- Scevola, Kvint Mucije (*Pontifex*), govornik i političar 52, 119
- Schapiro, Meyer 150, 209
- Schneider, Lambert 219, 337, 387, 388, 389, 390
- Schoenebeck von, Hanns 155, 211, 219, 277, 280, 311, 371, 372, 381
- Scipion, vojskovođa 50
- Scipionov štit 346 v. srebro
- Selena, božica **106**, 132, 176
- na sarkofazima **106**
- senat v. Rimski senat
- Seneka, filozof i pisac 49, 52, 55-57, 119, 126
- Septimije Sever, car (193-211) 30, 33, 58, 69, 88-89, 95, 116, 127, 147, 203
- drveni tondo s portretima carske obitelji 89
- rimski slavoluk 93, **94**, **204**, 361, 362
- Serapis, helenističko-egipatsko božanstvo 143 v. Aleksandrija
- Sergije, gladijator 100 v. Juvenal
- Seuso (Seusovo blago) 328, 334, 337, 355-356 v. ostava; srebro

- Severi, dinastija 34 v. Aleksandar Sever; Elagabal; Geta; Karakala; Septimije Sever
- Sicilija 99, 116
- Sidonije Apolinar, sv., galo-rimski aristokrat i biskup 20, 349
- Silen, Dionizov pratitelj 341 v. Dioniz
- Silistra (Bugarska), grobnica 219, 338-339, 389
- Silvan, bog šuma 170-171, 216, 237
- Simah (papa) 272
- Simah, Kvint Aurelije, aristokrat i političar 51, 62, 101, 118, 120, 313, 316, 384, 392
organizacija igara 101
sukob oko Oltara Pobjede 51, 120, 313 v. Ambrozije
- Simahi, rimska obitelj 313
- Simpelveld (Nizozemska), sarkofag 184, 219
- Sin Božji v. Krist
- sinagoga 23, 58, 137, 139-141, 143-151, 185, 187, 207, 214, 232, 259, 269, 358 v. Beth Alfa; Dura Europos; Hamat Tiberijada; Jafa; Kafarnaum; Krist (propovijed u sinagogi)
- Sinj, franjevački samostan 76 v. Heraklo
- sinkretizam 55, 60, 147, 170, 353, 354
- Sirija, rimska provincija 23, 35, 39, 46, 69, 124, 209, 346
- Sirijac, Mihajlo 127
- sirijska božanstva 47, 58, 61, 139, 140, 142 v. Atargatis, Baal (Bel); El-Gabal; Nepobjedivo Sunce
- Sisak (*Siscia*)
kovnica novca/kovanice 23, 30, 230, 365
škrinja za pepeo 112, 133 v. Glabrije
- Sjeverna Afrika 31, 36, 69, 78, 114, 116, 123, 130, 183, 203, 276, 326, 346, 364
- keramika 114, 346
mozaik 37, 78, 100, 124, 130, 203, 350, 388, 390, 392
nadgrobnji mozaik 276
proslava Božića 381
radionice v. radionica
relikvije 364
vila 31, 78, 101, 350
- Sjeverna Italija v. Akvileja; Milano; Ravena
radionice 276, 371 (sarkofazi), 322 (bjelokost)
- skeptici v. filozofska škola
- skif (srebrni pehar) 391 v. Tiberije
- Skir, otok 107, 345, 390 v. Ahilej; Likomed
- Skopas, kipar 80
- skulptura 46, 71, 73-75, 78-79, 95, 97, 99, 102-103, 117, 118, 123, 124, 125, 126, 127, 131, 143, 155, 159-160, 206, 232-235, 239, 242-243, 253, 277, 286, 315-316, 319, 324, 358, 367 v. herma; kip; klasični kip; nadgrobnji reljef; sarkofag; spomenik
- slavoluk v. August; Dioklecijan; Galerije; Konstancije II.; Konstantin; Septimije Sever; Tit
- slika / slikarstvo 16, 46, 73-75, 113, 126, 137, 150, 154, 156, 159-162, 164-166, 185-187, 194, 205-206, 209, 210, 215, 221, 222, 232, 234-235, 239, 245, 262, 264, 270, 275, 302-304, 312, 337-338, 388
kultna slika / u liturgiji 80-81, 101, 113, 126, 137-138, 143-144, 147, 153-154, 176, 204, 210, 216, 253, 312, 321
aheropoiet 175
mitološko slikarstvo 102, 340, 343, 351, 355
monumentalno slikarstvo 275, 312, 378, 380
portret 74, 89, 104, 127
careva / vladara v. carski kip/slika
predaka / slavnih Rimljana 58, 96, 104-105

- prikaz mučeništva sv. Eufemije 164-166 v. Asterije iz Amazije
rat slikama 89, 146
reprezentacijska slika 42, 166, 184, 201, 237, 265, 282, 289, 317-319, 335, 343, 374, 383
slika-znak / mentalna slika (*Ideenbild*) 81, 167-178, 186, 190, 194-195, 199-201, 204, 343
sveta slika / ikona 82, 146, 153-154, 166, 175, 204, 253, 363, 383
trijumfalna 93, 128, 269, 270
v. trijumf
u katakombama v. katakombe
u kršćanskim svetištima 312, 380
u obiteljskim grobnicama 160, 171, 175, 181, 198, 212, 216, 219, 324-326, 337, 351, 388, 389 v. grob / grobnica
u privatnim kućama (*domus*) i vilama 165, 166, 167, 213, 219, 338
zazor od slika 83-84, 113, 127, 138, 253, 264, 351, 362, 363
- slikar 75, 145, 164-166, 168, 170, 184, 198, 243, 252, 338
slonovača 84 v. bjelokost
Slovenija 313
Smith, Adam 13, 25
Smith, R. R. Robert 358, 360, 372
Sofoklo, dramatičar 102, 123
Sokrat, filozof 58, 127, 183
Sokrat, crkveni povjesničar 253, 349, 364
Sol, bog 60, 61-62, 230-231, 248, 249, 260-261, 374 v. Apolon; bog Sunce; Helij
Sol Invictus v. Nepobjedivo Sunce
Sol Iustitiae (Sunce Pravde) v. Krist
Sol Verus (Istinsko Sunce) v. Krist
- solarni kult 61
solarni simbol 230, 255-256, 262, 264, 358, 365 v. krizmon; kruna
solarno božanstvo 60, 61-62, 230, 240, 248, 262 v. bog Sunce; Helij; Mitra; Sol
Solun (Tesalonika) 129, 237, 290, 332-333, 344-345, 359, 365, 387, 390
radionice (srebro) 332-333, 345, 387
slavoluk 129, 237, 290, 344, 359, 365, 390 v. Galerije
spaljivanje (incineracija) 105, 131
Spengler, Oswald 16, 25
Split 366
Arheološki muzej 9, 54, 84, 100, 109, 110, 112, 132, 169, 173, 175, 186, 214, 220, 254, 267, 276, 336, 348, 372, 373
v. Salona
Dioklecijanov mauzolej / katedrala Sv. Dujma 70, 373
Dioklecijanova palača 36, 37, 330, 366
spolija 18, 78, 124, 233-234, 237, 242-243, 275, 322
spomenik 7, 70, 71, 97, 127, 234, 237 v. kip; mauzolej; skulptura
carski v. carski spomenik
državni / trijumfalni 49, 93-94, 144, 204, 269, 313, 356, 359, 368 v. slavoluk; trijumfalni stup
javni / u javnom prostoru 13, 21, 48-49, 74, 86, 88, 102, 104, 123, 131, 150, 196, 203-204, 232-233, 245, 253, 256, 262-263, 265
kršćanski 175, 232, 269, 275
kršćanski motivi na javnim spomenicima 262-263, 265, 368
odnos kršćana prema poganskim spomenicima 86, 127
tetrarhijski 258-259 v. tetrarhijska umjetnost

- Srbija 344
- srebrnina v. srebro
- srebro 30, 67, 85, 89-90, 114, 232, 324-328, 332-333, 335, 365, 387
- v. ostava
- predmeti od srebra 184, 281, 322-334, 337, 340-342, 344-345, 347, 351, 385, 387, 392
- srebrna, srebrni
- fastigium* 376 v. crkva Sv. Ivana Lateranskog; Konstantin
- kip / portret 74, 89
- medaljon 246, 368
- nakit 73, 390
- novac 30 v. Karakala
- pladanj (*Picture plate*) 36, 74, 90, 103, 260, 265-266, 322, 328, 329, 330, 332-334, 336-337, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 356, 366, 378, 387, 389
- posuda / posude 73, 102-103, 316, 323-324, 327, 332-333, 340, 344-345, 385, 386
- stolni pribor / servis 64, 103, 323-324, 326-327, 332-333, 339, 385, 389
- čaša 79
- pehar (skif) 323, 324, 343, 391 v. Boscoreale
- vrč 74, 324
- zdjela 332
- Srijemska Mitrovica (*Sirmium*) 34
- Stari zavjet 65, 67-68, 82, 112-113, 138, 145, 147-149, 153, 156, 163, 168, 170, 175-177, 179-180, 187-195, 199-200, 202-205, 218, 220, 222, 230, 263, 267, 270-271, 278, 282, 284-285, 295-296, 301, 303, 342, 349, 352-353, 368, 369, 372, 373 v. Biblija; Sveto pismo
- starozavjetna zabrana izrade idola 82, 113, 147, 156, 263 v. idol; idolatrija
- starozavjetne teme 145-146, 148, 179, 187-195, 230, 270-271, 278-279, 284-285, 295-296, 301, 342, 352, 369, 372, 373 v. Abraham; Danijel; Ilija; Job; Jona; Mojsije; Noa; Suzana; Tri Hebreja u goru-ćoj peći
- na sarkofazima 153, 176-177, 188, 189, 192, 194, 200, 267, 278, 279, 282, 295, 299, 301, 373
- bočna strana 278, 284, 301
- poklopac 200, 271, 278, 301, 372
- u katakombama 148, 153, 162, 163, 168, 170, 175, 180, 187-188, 190, 192, 193, 222, 284, 295, 342
- tipološki potencijal (tip / tipologija) 112, 149, 170, 187, 188, 189, 190, 192-193, 195, 202, 222, 278, 284, 353, 373, 377
- staurogram 253, 255, 364, 365
- stil 23, 200, 212, 241, 243, 262, 275, 280, 318, 321, 360, 370, 372, 378 v. Bizant; grčka umjetnost; helenistička umjetnost; klasični stil; *Lijepi stil*; rimska umjetnost
- istočnjački (egipatske, babilonske ili perzijske tradicije) 150
- plebejski 311
- pompejanski (Četvrti) 160
- stilski kaos 24, 242
- Stilwandel / coupure stilistique* 21, 99
- teorije carskoga stila 374 v. Engemann, Josef; Grabar, André
- Stjepan, Prvomučenic 380
- stoici / stoicizam v. filozofska škola
- stolni servis v. srebro
- Strzygowski, Josef 21-22, 23, 26, 150, 209
- Stutzinger, Dagmar 210, 223, 280, 286, 372, 373, 374, 375, 377, 378, 380, 382, 385, 390, 391
- Stvaranje čovjeka 278, 295-296, 377
- kršćanska tema 278, 296
- mitološka tema 138, 296, 377
- v. Prometej

- Sulpicije Sever, crkveni pisac i povjesničar 273
- Sunce v. bog Sunce; Sol
- suovetaurilia* (životinjska žrtva) 246
- Suzana, biblijski lik 163, 187, 195
- Svadba u Kani v. Krist / čuda
- svećenica / svećenik
- Baalov 141, 146-147 v. Dura Europos
 - egipatski 58
 - etrurski (vrač) 52
 - frigijski 64, 182
 - Izidin 353, 384
 - Kibelina 321
 - kršćanski 66, 201, 204, 223, 369, 386
 - poganski (*pontifex, flamen*) 41, 48-49, 52, 55, 65, 86, 118, 138, 141, 146-147, 198, 321, 384
 - sirijski 139
 - vrhovni (*pontifex maximus*) 48, 85, 88, 313, 368
 - židovski 146
- Sveta zemlja 67, 253, 333
- svetac 165-166, 368, 380 v. mučenici
- ukop *ad sanctos* 159
- svetačka, svetački
- grob 159, 197, 211, 223, 353, 392
 - hagiografija 82
 - kult 60, 159, 212
 - prikazi **165, 166, 167**, 183, 217, 300
 - na čašama sa zlatnim dnom 217, 368
 - u katakombama 217
 - svetkovina 393 v. svetkovina
 - vojnički sveci 141
- Svetačka kripta **298**, 300 v. katakombe/Prisciline
- Sveti Duh v. Duh Sveti
- Sveti gral 67
- svetkovina v. *Dies nefasti; Feria publica*; kalendar
- carska (*natales Caesarum*) 39, 264, 386
- kršćanska 292, 305-308, 353, 375, 376, 381, 382, 393 v. Bogojavljenje; Božić; Duhovi; Uskrs
- sv. Petra (*natalis Petri*) 291, 305, 375
 - sv. Petra i Pavla 292, 376
- poganska 39, 84, 86, 126, 305-306, 353, 381, 393 v. *Dies parentales*; Luperkalije; Saturnalije; Veneralije
- preklapanje poganskih i kršćanskih svetkovina 306, 381
- židovska 308 v. Pasha
- Sveto pismo 68, 138, 169, 186, 190, 193, 205, 273, 277, 303-305, 349, 392 v. Biblija
- Sveto Trojstvo 41, 172
- svetokrug 62, 295, 298, 300, 302 v. aureola
- Svetonije, Gaj Trankvil, povjesničar 88, 127, 273
- symposion* 342 v. banket; gozba
- ## Š
- Šadrak, biblijski lik 153, 195 v. Tri Hebreja u gorućoj peći
- Šaul, biblijski kralj 144
- Šimun Cirenac 254 v. Krist / životni ciklus
- Šimun Mag 197, 222 v. Petar
- škrinja (za pepeo) 112, 113 v. Glabrije; Sisak
- škrinjica
- bjelokosna 316, 385 v. bjelokost; Brescia; Samager
 - drvena 354
 - srebrna 315, 350-351, 380 v. Projekta
- Škotska 31
- Španjolska 178, 304, 310-311, 330, 346, 371, 375, 382, 388 v. Hispanija

Špilja Rođenja v. Betlehem

T

Tabor (Galileja) 298

Tacit, povjesničar 47, 102, 116, 118, 131, 249

Taraneš (Makedonija), grob 387

teatar v. kazalište

Tegesta (Sjev. Afrika) 333

Tellus v. Plodna zemlja

Tensa Capitolina (brončana oplata) 346, 393

Teodora, istočnorimska carica 272 v. Justinijan

Teodoret Cirski, biskup 190, 192

Teodorik, ostrogotski kralj 337, 383
mozaik u palači u Raveni 337

Teodorova bazilika u Akvileji v. crkva (bazilika) biskupa Teodora

Teodozijanska renesansa 82, 277, 280, 317, 384 v. Teodozije (Veliki)

Teodozijanski kodeks 115, 126, 383

Teodozije (Veliki), car (379-395) 24, 39, 85, 121, 130, 155, 254, 256, 259, 268-269, 302, 303, 305, 313, 317, 330-332, 364, 368, 378, 386, 387

 križ na Golgoti 303, 364

 misorij 327, 330, 331, 332, 335, 337, 368, 378, 387

 obelisk 41, 42, 71, 216, 268, 269, 317, 330, 368, 369 v. hipodrom; Konstantinopol

 zatvaranje poganskih hramova 41, 85, 87, 126, 268

Teodozije II., istočnorimski car (402-450) 91, 254, 256, 269, 306, 364, 365, 369, 379

 križ na novcu 269

 trijumfalni stup u Konstantinopolu 269, 369

terme 74, 104, 350

 Agripine 75

 Karakaline 99, 104, 124, 130, 131

 mozaik 99

 skulptura 104, 131

Tertulijan, kršćanski pisac 25, 46-47, 51, 102-103, 119, 120, 125, 129, 158, 172, 190

Terzit, lik u Ilijadi 345

tetrarh 32, 99-100, 115, 229-230, 233, 237, 240, 245-246, 290, 361

tetrarhija 124, 128, 142, 223, 234, 237, 241, 245, 266, 280, 317, 361

tetrarhijska umjetnost 24, 142-143, 237-238, 245-246, 259, 318

 carska palača 36-37, 116 v. Dioklecijan; Galerije; Piazza Armerina

 skulptura / portret 32, 233, 234, 318, 361 v. carski kip

 slavoluk v. Dioklecijan; Galerije

 Spomenik pet stupova (vicenalijski spomenik) v. Dioklecijan

Tezej, mitološki junak, legendarni atenski kralj 46, 80, 106, 110, 279-280

thiasos (Dionizova pijana povorka) 80, 176, 344, 346

Tiber, rijeka 47, 229

Tiberije, car (14-37) 49, 75, 88, 102, 323, 324

 srebrni pehar (skif) 323 v. Boscoreale; srebro

 Oltar Pobožnosti (*Ara Pietatis*) 49 v. oltar

Ticinum (Pavia) 230, 248, 260

 Konstantinov medaljon 260

Tijana (Kapadokija) 58, 63, 66, 121, 196-199, 222, 223 v. Apolonije iz Tijane

Timarhid, kipar 73

Timotej, kipar 80

tipologija v. starozavjetne teme / tipološki potencijal

Tit Livije, povjesničar 14-15, 50, 119, 249-250

Tit, car (79-81) 129

 slavoluk 94-95, 118, 236, 244

- Tivoli (Italija) 77 v. Hadrijan / vila tkanine 217, 260, 317-318, 325-326, 354, 384
egipatske 217, 354
- Tocqueville, Alexis de, francuski politički teoretičar 15, 25
- topografski realizam v. rimska umjetnost
- Toynbee, Jocelyn 129, 131, 208, 211, 215, 218, 324, 326, 368, 385, 386, 388, 389, 390, 391, 393, 394
- Traditio legis* v. Predaja zakona
- Trajan, car (98-117) 13, 18, 75, 89, 97, 106, 116, 211, 233, 237-240, 242-243, 247, 269, 273, 322, 360
forum 209, 238, 264, 360
portret 233, 239-240, 243
reljefi na Konstantinovom slavoluku 234, 237, 360
slavoluk u Beneventu 118, 129
trijumfalni stup 40-41, 48-49, 94, 132, 233, 246, 268, 362
- Trakija, rimska provincija 355
- Traprain Law (Britanija) 326 v. ostava
- Trebije Just (hipogeji) 325-326, 355, 385 v. grob/grobnica
oslik 325
- Tri Hebreja u gorućoj peći v. Hebreji
- Trier / *Treveri* (Galija) 34-35, 78, 333
nadgrobnji reljef 181
- trijumf 8, 42, 93, 97, 128, 144, 147-148, 150, 235, 236, 248, 249, 250, 254, 256, 258, 261-262, 268, 287, 296, 319, 321, 323-324, 328, 347, 359, 361, 365, 389
v. Aurelijan; Dioklecijan; Galijen; Konstancije II.; Konstantin; Marko Aurelije; Teodozije; Tiberije; Tit; Trajan; Vespazijan
periferije nad centrom v. 150
- trijumfalna, trijumfalni 24, 89, 128, 149-150, 232, 234-236, 244, 247, 248-250, 256, 261, 269, 272, 278, 308
- advent (*adventus*) v. carski advent
- ikonografija 13, 128, 203, 261
križ 254, 286, 313
luk (u crkvi Sv. Marije Velike), mozaik 224, 377
povorka 49, 93, 94, 97, 208, 236, 237, 249, 359
spomenik v. spomenik / trijumfalni
stup v. Marko Aurelije; Teodozije II.; Trajan
znak v. *labarum*; *tropaeum*
- Trimalhion, lik u Petronijevu *Satirikonu* 38, 56, 74, 109, 111, 120, 324-325
- Trojanski rat 106, 324
- Trojstvo, Sv. v. Sveto Trojstvo
- Tronzo, William 216, 367, 375, 376, 389
- tropaeum* (znak pobjede) 24, 87, 230, 254, 255, 287 v. trijumf; trijumfalni znak
- Tukidid, povjesničar 249
- Tunis, muzej Bardo 37
- Turcan, Robert 106, 114, 116, 119, 131, 133, 167, 207, 208, 209, 212, 222, 304, 360, 380
- Turciji, rimska obitelj 313
- ## U
- Učitelj v. Krist
- Uhićenje v. Krist / životni ciklus; Pavao; Petar
- ukapanje (inhumacija) 105
- uklanjanje kipova v. *damnatio memoriae*
- Ulazak u Jeruzalem v. Krist / životni ciklus
- umjetnici 76, 124, 155, 162-164, 176, 236, 303, 324, 368
italski 75
kršćanski 187, 261, 278, 195
renesansni 242
rimski 336

- s Istoka 280, 311
 sjevernoafrički 101
 uloga umjetnika u širenju kršćanstva 253, 312
- umjetnička, umjetnički
 obrt 326, 339 v. radionica
 trgovina 79 v. naručitelj
 vrijednost 242, 307, 323
- umjetnost v. antička; carska; grčka; helenistička; helenističko-rimska; rimska; tetrarhijska; zagrobna
 propast umjetnosti 23, 117, 124
- Umnažanje kruha v. Krist / čuda
- Umorni Heraklo v. Lizip
- Uskrs 308, 353, 381 v. kalendar; svetkovine
- Uskrsnuće
 Kristovo 148, 170, 195, 261, 286-287, 303 v. Krist
 Lazarovo v. Krist / čuda
 mrtvih / tijela 65, 170
 simbolički prikaz 119, 254, 287, 308-309, 358, 366, 377, 379 v. sarkofag / kršćanski / pasionski
- V**
- Valent, car (364-378) 38, 117
- Valentin 351-352 v. Filokal; kalendar
- Valentinijan I., car (364-375) 23, 38, 41, 91, 128, 313
- Valentinijan II., car (375-392) 41, 51, 91, 266, 267-268, 330, 368
- Valentinijan III., car (425-455) 256, 365, 368
- Valerija Melanija, aristokratkinja, kršćanka 333, 388
- Valerijan, car (253-260) 33, 43, 122, 210, 231-232, 337, 376
- Varon, Marko, povjesničar i pisac 83-84, 119, 125
- Vatikan, muzeji 20, 32, 73, 81, 96, 99, 105, 168, 171, 184, 189, 203, 261, 275, 279, 282, 283, 285, 287, 288, 289, 292, 296, 338, 348
 bazilika v. crkva (bazilika) sv. Petra
 groblje 291, 299, 305
 kršćanski kompleks 291, 305-306, 310
 radionica (sarkofazi) 291, 292, 310
- Velika Majka v. Kibela
- Veliki cirk (*Circus maximus*) 99, 102, 367
- Veliki tjedan 308 v. kalendar, liturgijski
- Venecija (Italija) 292, 322
- Venera 52, 73-74, 84, 85, 108, 315, 346, 350-352 v. Afrodit
 Anadiomene 351
 Venera Roditeljica (*Venus Genetrix*) 39, 125, 132
- Veneralije (*Veneralia*), poganska svetkovina 353 v. kalendar; svetkovina
- Veneranda, pokojnica 217
- Vergilije, pjesnik 19, 53, 81, 119, 156, 210, 248, 349, 354, 356, 391, 392
 vergilijanizam 53
- Verlaine, Paul, francuski pjesnik 16
- Vermeule, Cornelius 106, 125, 127, 131, 208
- Vernant, Jean-Paul 81, 125
- Verona (Italija) 235
- Vespazijan, car (69-79) 43, 93, 118
 portret 239
- vestalka, rimska svećenica 41
- vexillum* (rimski vojni stijeg) 248, 255, 266, 308
 s krizmonom 23, 255-256, 259, 266, 319, 366 v. *labarum*
- Veyne, Paul 62, 121, 358
- Via Appia* 64, 158, 336 v. katakombe
- Via Flaminia* 158
- Via Latina* (*via Dino Compagni*) 162, 175, 193, 199, 351, 352, 392 v. katakombe

Via Portuense 158
Via Sacra 94 v. trijumfalna povorka
Via Salaria 158
 Vibija (hipogej), oslik 64, 182, 336, 342
 vicenalije (*vicennalia*), dvadeseta obljetnica vladavine 24 v. Dioklecijan
 Viktorija (*Victoria*) v. Pobjeda
Victoriola, kipić božice Pobjede 266
 vila v. Celij; Chiragan; Frampton; Hadrijanova vila; Hinton St. Mary; Nea Papos; Piazza Armerina; Pompeji; Sjeverna Afrika; Saint-Georges-de-Montagne; Tegesta; Welschbillig
 Vinkovci (*Cibalae*), ostava 9, 326, 333, 387
 vinova loza (u likovnim prikazima) 133, 139, 186, 194
 na mitološkim sarkofazima 133, 171
 na predmetima od srebra 332-333
 kršćanska simbolika
 na sarkofazima 177, 282, 283, 285, 372, 373
 u grobu / grobnici 139, 194
 u mozaiku 177 v. crkva Sv. Konstance
vita activa 336
vita contemplativa 336
 vlast
 duhovna (*sacerdotium*) 8, 250, 264, 266, 268, 270, 272, 286, 319
 svjetovna (*imperium*) 8, 250, 264, 266, 268, 272, 286, 319
 voda (u likovnim prikazima) 13, 15, 188-189, 190, 222, 389
 simbolička važnost 189-190
 vojska v. rimska vojska
 Volsinij (Etrurija) 80
 Voluzijan, senator 392 v. rimska aristokracija / pokršćavanje
 voštane maske v. maska / posmrtna

Vrhovno biće / bog / božanstvo (*summus Deus / divinitas*) 38-39, 60-63, 67, 126, 144, 198, 248, 290
 vrlina (*virtus*) 14, 17, 19, 32, 37, 46, 48, 51-52, 54, 66, 107, 110-112, 164, 170, 173, 232, 238-239, 244, 258, 316, 327, 344, 347, 367, 393
 Vrtovi Hesperida 107, 173 v. Heraklo
 Vulkan, bog 108 v. Hefest

Z

Zadar (*Iader*) 9, 88
 Zagreb 9
 Arheološki muzej 23, 29, 30, 42, 61, 76, 87, 180, 230, 255, 365, 366, 390
 Muzej za umjetnost i obrt 387
 zagrobni običaj 50, 104-105, 131, 156, 158, 173, 175, 219 v. gozba
 zagrobna umjetnost / ikonografija v. nadgrobna, nadgrobni
 kršćanska 19, 24, 59, 107, 153, 167-168, 170-171, 175, 179, 183, 185-188, 190, 193, 195-196, 201, 205, 215, 217, 218, 264, 267, 270, 273-278, 281-282, 286, 289, 293, 301, 303-304, 307, 311, 318, 336, 339, 342-343, 348, 379, 380
 rimska (poganska / tradicionalna) 19, 21, 80, 105-108, 110, 112-113, 133, 142, 153, 155-156, 158, 161, 163, 169-170, 173, 175, 178-182, 186, 204-205, 214, 231, 262, 273-277, 281, 283, 289, 301, 303, 321, 325, 336, 341-342, 348, 361, 373, 391
 Zaharija iz Mitilene, bizantski kroničar 86
 zapadne provincije v. Rimsko Carstvo
 Zavjetni kovčeg 94, 139, 144-145, 146 v. židovska religija
 Zemlja (*Gea*) 119
 Zemlja (*Tellus*) v. Plodna zemlja

Zenobija, kraljica Palmire 23, 97, 208
 Zenodor, kipar 75, 117
 Zenon iz Verone, crkveni pisac 231
 Zeus, bog 58, 60, 71, 87, 104, 393
 kip 87 v. Fidija
 Zlatna palača (*Domus aurea*) v. Ne-
 ron
 Zlatno doba (*novum saeculum aure-
 um*) 21 v. Novo doba
 Zlatno tele 138 v. Mojsije
 zmaj 42, 97, 249, 258-259
 pod nogama Konstantina i si-
 nova 258
 zmija 54, **71**, **96**, 208, **244**, 251,
252, 258, 259
 morska zmija v. ketos
 zvijezda 40, 180, 218, 254
 rođenje Mesije 180-181, 201-
 203, 224, **307**, **309**, 370
 rođenje vladara 203, 225

Ž

Žene pred praznim grobom (Uskrsnu-
 će) 148 v. Krist / životni ciklus
 Ženeva 131, 266
 Židovi 46, 48, 50-51, 118, 139, 144,
 146-147, 149, 209, 232, 302-303
 status u Rimskom Carstvu 118
 židovska religija 48, 51, 60, 146-
 148, 175, 188, 217, 281
 blagdan Pesah (Pasha) 308
 vjerski simboli 139, 176, 207
 v. menora; Zavjetni kovčeg

Tora 144

židovska umjetnost 139-140, 144,
 146-147, 150-151, 207, 209, 214
 dekor u sinagogama 139, **144**,
145, 149, 207 v. Beth Alfa;
 Dura Europos; Jafa; Kafarnaum
 katakombe u Rimu 220
 likovni (narativni) ciklusi 137,
 187, 198
 oslikani rukopisi 143-144
 životni ciklus (*Lebenslauf*) v. sarko-
 fag
 žrtva (likovni prikaz) 48, **49**, **93**, 94-
 95, 118, 138, 140-141, 143, 237,
 239, **244**, 245-246, **323**, 324,
 340 v. Abrahamova žrtva

W

Wallbrook mitrej (London) v. mitrej
 Warburg, Aby 63, 155, 271
 Watteau, Antoine, francuski slikar iz
 18. st. 36
 Welschbillig (Francuska), vila, skul-
 ptura 78
 Wickhoff, Franz 94, 129
 Wilpert, Johannes 155, 188, 217,
 220, 295, 377, 379
 Winckelmann, Johann Joachim 8,
 15, 46, 76, 79, 81
 Wittenberg (Njemačka), katedrala
 154 v. Luther
 Wrede, Henning 195, 131
 Wright, David 216, 243, 360, 361

